

Projectlocatiegebied De Heihorsten Startnotitie m.e.r.

Gemeente Someren

Grontmij Nederland bv
Eindhoven, 14 mei 2007

Verantwoording

Titel : Projectlocatiegebied De Heihorsten - Startnotitie m.e.r.
Subtitel :
Projectnummer : 230361
Referentienummer : 230361.ehv.211.R001b
Status : Definitief
Datum : 14 mei 2007

Auteur(s) : Ir. A. Doomen, ing. R. van Schijndel, ir. M. Willekens
E-mail adres : annemieke.doomen@grontmij.nl
Gecontroleerd door : Ir. M. Willekens
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : Ir. W. Snellen
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
E zuid@grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Milieueffectrapportage	5
1.3	Leeswijzer.....	6
2	Het plangebied.....	7
2.1	Situering en begrenzing.....	7
2.2	Bodem en water	8
2.2.1	Geologie en morfologie	8
2.2.2	Bodem	8
2.2.3	Grondwater	8
2.2.4	Oppervlaktewater	8
2.2.5	Verontreinigingen.....	8
2.3	Natuur, landschap en cultuurhistorie	9
2.3.1	Natuur.....	9
2.3.2	Landschap.....	12
2.3.3	Cultuurhistorie.....	12
2.3.4	Archeologie	13
2.4	Woon en leefmilieu	13
2.4.1	Grondgebruik.....	13
2.4.2	Infrastructuur	13
2.4.3	Geluid	13
2.4.4	Lucht.....	13
2.4.5	Externe veiligheid.....	13
2.5	Autonome ontwikkelingen	14
2.5.1	Bodem en water	14
2.5.2	Natuur, landschap en cultuurhistorie	14
2.5.3	Woon en leefmilieu	14
3	Voorgenomen activiteiten	15
3.1	Algemeen.....	15
3.2	Streefbeeld.....	16
3.3	Deelactiviteiten.....	18
3.3.1	Algemeen.....	18
3.3.2	De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum (1).....	19
3.3.3	Verblijfsrecreatie, landgoed en helofytenfilters (2).....	19
3.3.4	Restaurant 't Weekend (3).....	19
3.3.5	Arboretum (4).....	19
3.3.6	Golfbaan Strabrechtse Golf (5a).....	20
3.3.7	Ecologische Verbindingszone (EVZ) Kleine Aa (5b).....	20
3.3.8	Camping De Kuilen (6)	20
3.3.9	Groepsaccommodatie De Hoof (7).....	20
3.3.10	Landgoederen (8).....	21

3.3.11	Vlindertuin (9).....	21
3.3.12	Gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten (10).....	21
3.3.13	Recreatieve routes (11).....	22
3.3.14	Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie (12).....	22
3.3.15	Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen (13).....	22
3.4	Varianten en alternatieven	22
4	Randvoorwaarden.....	25
4.1	Algemeen.....	25
4.2	Reeds genomen besluiten	25
4.3	Nog te nemen besluiten	27
5	Effecten	29
5.1	Algemeen.....	29
5.2	Bodem en water	29
5.3	Natuur, landschap, cultuurhistorie.....	30
5.4	Woon en leefmilieu	30
6	Het vervolg	33
6.1	Algemeen.....	33
6.2	Milieu-effectrapportage	33
6.3	Artikel 19 Wro.....	35
6.4	Reacties op de startnotitie.....	36
	Bijlage 1 Geraadpleegde literatuur	37
	Bijlage 2 Verklarende woordenlijst	41
	Bijlage 3 Cultuurhistorische Waardenkaart	43
	Bijlage 4 Beleidskader	45
	Bijlage 5 Oplossingsrichtingen water	51
	Bijlage 6 Beschrijving deelactiviteiten	53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het gebied De Heihorsten, gelegen ten zuiden van de provinciale weg Someren – Heeze en grenzend aan de bebouwde kom van Someren, wordt momenteel voor een groot deel voor landbouw gebruikt. Verspreid in het gebied komen intensieve veehouderijen en melkveehouderijen voor. Het centrale gedeelte van het landbouwgebied is in het Reconstructieplan De Peel aangemerkt als verwevingsgebied [3, 6].

De Heihorsten ligt tevens in de nabijheid van diverse bos- en natuurgebieden (Strabrechtse Heide, Keelven, Beuven, Somerense Heide, Lieropse Heide) en biedt in die zin recreatieve ontwikkelingskansen. Naast de vanuit recreatief oogpunt aantrekkelijke ligging zijn in het gebied reeds enkele toeristisch-recreatieve bedrijven aanwezig (o.a. camping, restaurant, groepsaccommodatie). Zowel diverse agrariërs in het gebied als de bestaande recreatiebedrijven hebben plannen om nieuwe recreatievoorzieningen te starten dan wel de bestaande bedrijven verder te ontwikkelen.

In het op 22 april 2005 door Provinciale Staten vastgestelde Reconstructieplan De Peel [1] is het gebied aangeduid als Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten. Een Projectlocatiegebied is een speciale aanduiding binnen het Reconstructieplan voor De Peel. Binnen een Projectlocatiegebied is er ruimte voor ontwikkeling van nieuwe activiteiten. Om het gebied (ruim 400 ha) verder te kunnen invullen en ontwikkelen heeft de gemeente Someren in 2005 het initiatief genomen om een gebiedsvisie en een gebiedsontwikkelingsplan voor het Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten op te stellen [4, 5].

1.2 Milieueffectrapportage

Ten behoeve van de besluitvorming over het Reconstructieplan de Peel is in 2005 reeds een milieueffectrapportage uitgevoerd [1, 2]. In dat MER zijn de milieueffecten voor het gehele Reconstructiegebied, waar ook het Projectlocatiegebied De Heihorsten deel van uitmaakt, aan de orde gekomen. Gezien het karakter van het Reconstructieplan en de omvang van het plangebied gaat het daarbij vooral om globale effectbeschrijvingen.

Thans worden de ruimtelijke procedures voor diverse planelementen die onderdeel zijn van het Projectlocatiegebied De Heihorsten voorbereid. Eén van deze activiteiten betreft de aanleg van een volwaardige 18 holes golfbaan, gesitueerd in het westelijk deel van het plangebied. Voor de aanleg van deze golfbaan zal, vooruit lopend op het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied, een artikel 19 procedure gevolgd gaan worden. Aanleg van een golfbaan met een oppervlakte van meer dan 50 hectare is volgens het Besluit milieueffectrapportage [37] een m.e.r.-plichtige activiteit (C-lijst, activiteit 10.2).

Omdat het MER voor het Reconstructieplan globaal van karakter was, en derhalve niet voldoende informatie biedt voor de besluitvorming over de artikel 19 procedure voor de golfbaan, moet voor deze activiteit thans een zogenoemd Besluit-MER worden opgesteld. Daarom is door de initiatiefnemer van de golfbaan eind 2006 de startnotitie MER golfbaan Someren opgesteld en bij de gemeente Someren ingediend.

Maar eigenlijk kan de golfbaan niet als een geheel losstaand initiatief worden beschouwd, omdat delen van de golfbaan bijvoorbeeld ook een belangrijke functie gaan vervullen voor waterberging binnen het gebied. En de initiatiefnemer daarvoor is het waterschap. Mede naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgehad tussen gemeente en provincie.

Gezien de samenhang tussen de verschillende initiatieven binnen het plangebied zijn de gemeente Someren en de provincie Noord-Brabant thans van mening dat het Projectlocatiegebied De Heihorsten eigenlijk als één geheel moet worden beschouwd, in plaats van een verzameling losse initiatieven. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente Someren in januari 2007 heeft besloten dat alsnog voor het gehele Projectlocatiegebied De Heihorsten een m.e.r. zal worden doorlopen. Dit MER zou dan te zijner tijd tevens de functie van Plan-MER kunnen gaan vervullen bij de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Someren. De voorbereiding daarvan is onlangs gestart. Als m.e.r.-plichtige activiteit geldt in dat geval de inrichting c.q. functiewijziging in het landelijk gebied met een oppervlakte van 250 hectare of meer (C-lijst, activiteit C9).

De informatie uit de startnotitie die voor de golfbaan is opgesteld is in overleg met de betrokken initiatiefnemers verwerkt in deze gebiedsbrede startnotitie.

De m.e.r.-procedure gaat formeel van start met het indienen van de startnotitie door de initiatiefnemers bij het bevoegd gezag. Vervolgens wordt de startnotitie ter inzage gelegd, vindt inspraak plaats en wordt door de Commissie voor de milieueffectrapportage een advies voor de richtlijnen voor het MER uitgebracht. Dit advies wordt door het bevoegd gezag, de gemeenteraad van Someren, gebruikt bij het vaststellen van de definitieve richtlijnen voor het MER. Deze procedure is verder toegelicht in hoofdstuk 6.

Bij de m.e.r. voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten is sprake van een breed scala aan activiteiten en een groot aantal verschillende initiatiefnemers. Zo zijn diverse particulieren bij initiatieven betrokken, maar hebben verschillende overheden (gemeente, waterschappen) plannen in het gebied. Om een en ander goed op elkaar af te kunnen stemmen is afgesproken dat het College van Burgemeester en Wethouders van Someren namens de diverse initiatiefnemers de coördinatie van de m.e.r. zal verzorgen.

De rol van bevoegd gezag wordt vervuld door de gemeenteraad van Someren.

1.3 Leeswijzer

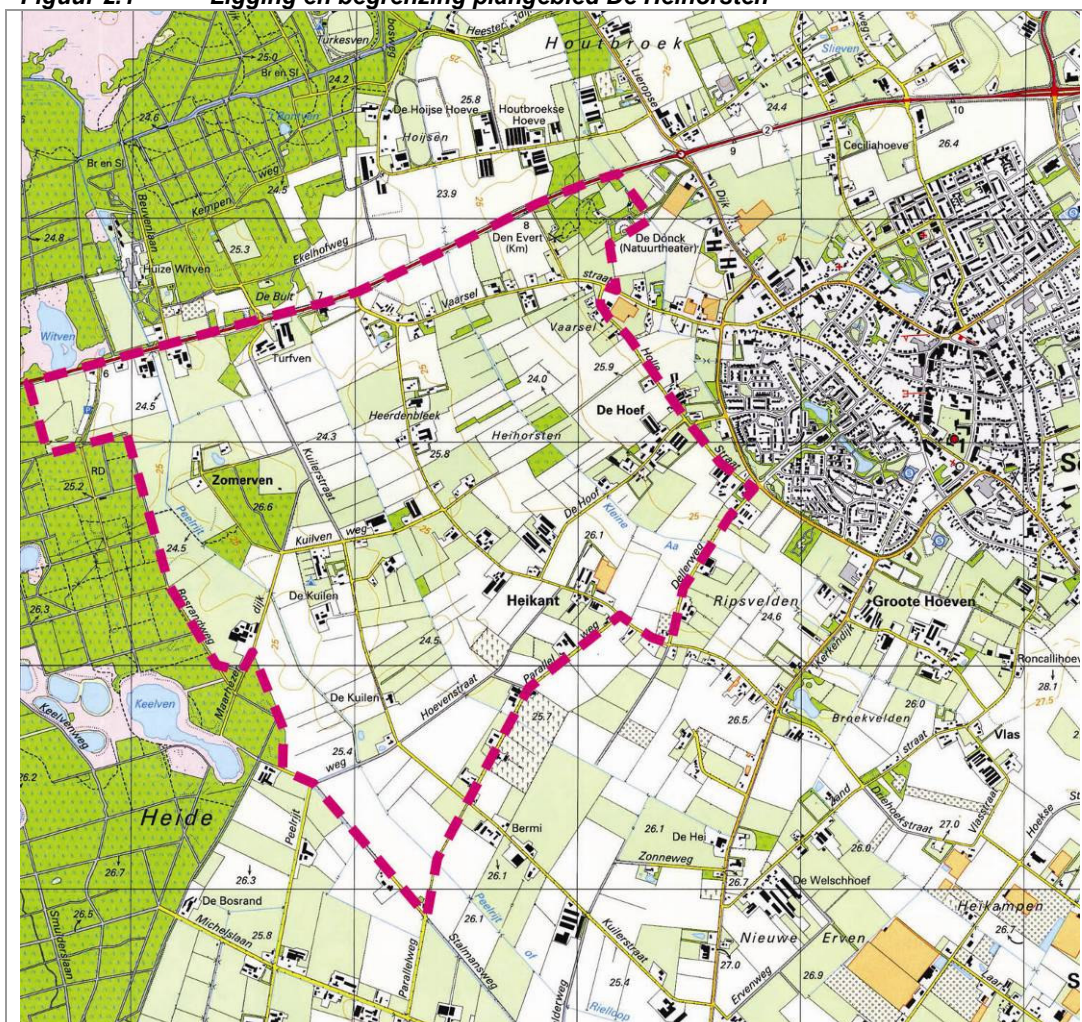
De startnotitie is het eerste document dat in het kader van een milieueffectrapportage wordt opgesteld. In hoofdstuk 2 van de startnotitie komt de huidige situatie in het plangebied aan de orde. Hoofdstuk 3 beschrijft de visie en het streefbeeld voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten en gaat nader in op de verschillende deelplannen en initiatieven. Hoofdstuk 4 gaat in op reeds genomen besluiten waaruit randvoorwaarden voor de planontwikkeling kunnen worden afgeleid. Daarnaast komen in dit hoofdstuk de nog te nemen besluiten aan bod. Hoofdstuk 5 beschrijft globaal de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten kunnen optreden en die in het MER zullen worden onderzocht. Hoofdstuk 6 tenslotte gaat in op de te volgen procedures. De voor deze startnotitie geraadpleegde literatuur is aldus [nr.] aangegeven en opgenomen in bijlage 1.

2 Het plangebied

2.1 Situering en begrenzing

Het Projectlocatiegebied De Heihorsten, dat onderdeel uitmaakt van de Somerense Heide, wordt aan de noordzijde begrensd door de Provinciale weg en aan de oost- en zuidkant door de Hollestraat, Dellerweg en Parallelweg. Aan de westkant gaat het Projectlocatiegebied direct over in de Strabrechtse Heide en het Keelven. Ten noorden van de Provinciale weg liggen de Strabrechtse Heide en het Beuven. Het plangebied De Heihorsten sluit hiermee aan op bestaande natuurgebieden met een recreatieve functie [8]. In figuur 2.1 zijn de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 2.1 Ligging en begrenzing plangebied De Heihorsten

2.2 Bodem en water

2.2.1 Geologie en morfologie

Het Projectlocatiegebied De Heihorsten is wat betreft de geologische en geomorfologische opbouw karakteristiek voor het dekzandlandschap van Zuidoost Brabant. Binnen het gebied komen oude bouwlandcomplexen (Holle Straat), beekdalen (Kleine Aa, Peelrijt) en heideontginningsgronden voor. Binnen de heideontginningsgronden liggen laagtes. Deze zijn tijdens de laatste ijstijd ontstaan doordat de wind vrij spel had op het onbegroeide dekzandlandschap. Omdat de ondergrond sterk lemig is en daardoor weinig water doorlaat, kon zich in deze laagten water ophopen. Zo zijn op deze plaatsen vennen ontstaan (o.a. Beuven, Keelven). Op sommige plaatsen groeiden deze vennen in de loop der tijd dicht en ontwikkelde zich veen. Het Turfven is daar een goed voorbeeld van [4].

2.2.2 Bodem

In het plangebied is sprake van zandgronden. Dit zand is in het Laat-Pleistoceen afgezet, voornamelijk door de wind. Delen van dit dekzandgebied, begroeid met heide en gras, zijn vervolgens jarenlang bemest en opgehoogd door heideplaggen en potstalmest. Zo zijn de hogere zwarte enkeerdgronden ontstaan. Wat verder ten westen van Someren begint het arme dekzand dat niet is opgehoogd en bemest en momenteel nog is begroeid met heide en naaldbossen. Hier tussenin ligt het beekdal van de Kleine Aa. Het dekzand bestaat overwegend uit lemig fijn zand. Ook de opgebrachte teelaardelagen op de enkeerdgronden bestaat uit lemig fijn zand. De hoge zwarte enkeerdgronden zijn overwegend goed ontwaterde gebieden door de hogere ligging. Het beekdalgebied van de Kleine Aa ligt wat lager en is dan ook natter.

2.2.3 Grondwater

De grondwaterstand in het landbouwgebied van de Somerense Heide varieert van circa 1 meter beneden maaiveld in de winter tot circa 2 meter in droge perioden. Lokaal treedt kwel op door hoogteverschillen en de aanwezigheid van leemlagen in de ondergrond [9]. In het Projectlocatiegebied De Heihorsten zijn de gronden rond de Kleine Aa gevoelig voor uitspoeling van nitraat en fosfaat [1]. Vooral in de zomer zijn de grondwaterstanden op de Strabrechtse Heide en in het landbouwgebied Somerense Heide te laag, waardoor sprake is van verdrogingsverschijnselen.

2.2.4 Oppervlaktewater

Door het gebied lopen twee hoofdwaterlopen, namelijk De Peelrijt en de Kleine Aa. Historisch gezien verschillen deze waterlopen sterk van elkaar. De Peelrijt wordt vooral gevoed door water afkomstig van (voormalige) heidegronden en heeft daardoor een zuur karakter, terwijl de Kleine Aa vooral water van de bemeste oude bouwlanden afvoert. Dit water is daardoor veel meer gebufferd dan het Peelrijtwater. Door normalisatie van deze waterlopen en het huidige agrarische gebruik van de aangrenzende gronden zijn deze verschillen echter grotendeels verdwenen.

Door het intensieve gebruik van de gronden in het stroomgebied van De Peelrijt heeft het Peelrijtwater een voedselrijk karakter. In het stroomgebied van de Peelrijt wordt plaatselijk slootkwel aangetroffen. De Peelrijt heeft echter voornamelijk een drainerende werking op zijn omgeving [5]. In het dal van de Kleine Aa en in het gebied van de voormalige vennen (Turfven, Kuilven) komt plaatselijk kwel aan het maaiveld voor.

2.2.5 Verontreinigingen

Uit onderzoek van Royal Haskoning [6] blijkt dat de belasting van het oppervlaktewater in de Peelrijt met stikstof en fosfaat globaal twee keer zo hoog is als gemiddeld voor zandgronden in Nederland. In verband met de slechte waterkwaliteit stroomt het water van de Peelrijt sinds 1986 via een koppelleiding naar de Kleine Aa, waardoor verdroging op de Strabrechtse Heide plaatsvindt. De verdroging in de Somerense Heide heeft met name te maken met de te sterke ontwatering van dit landbouwgebied.

In het onderzoek van Royal Haskoning is ook een quick scan uitgevoerd naar maatregelen die, tegen aanvaardbare kosten, genomen kunnen worden om het water van de Peelrijt weer over de Strabrechtse Heide te kunnen geleiden [6, 7]. Hieruit komt naar voren dat met bron-gerichte maatregelen vóór 2030 geen aanvaardbare verbetering kan worden bereikt. Daarom wordt voorgesteld om in te zetten op effectgerichte maatregelen zoals bijvoorbeeld de aanleg van een helofytenfilter. In bijlage 5 zijn de in dat kader onderzochte maatregelen om de waterproblematiek op te lossen nader toegelicht.

2.3 Natuur, landschap en cultuurhistorie

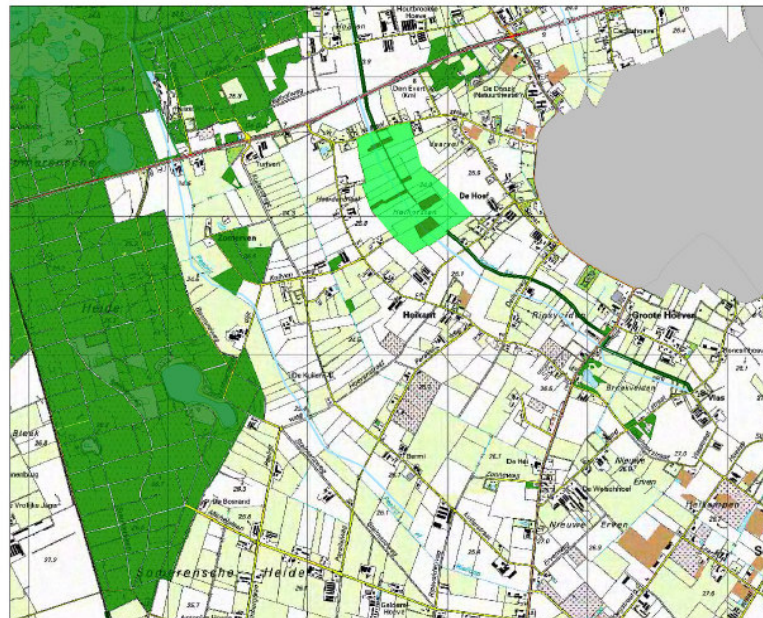
2.3.1 Natuur

Zowel binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten als in de omliggende gebieden is sprake van diverse beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het gaat daarbij met name om gebiedsdelen waaraan door het rijk (EHS) of de provincie (GHS, AHS) een beschermde status is toegekend. Daarnaast zijn de Strabrechtse Heide en het Beuven ook in Europees verband als beschermd gebied aangewezen (Habitatrichtlijn). De in het gebied voorkomende natuurwaarden zijn vooral gebonden aan natte terreinomstandigheden [5].

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft een zone aan weerszijden van de Kleine Aa de status beheersgebied toegekend gekregen (zie figuur 2.2). De Kleine Aa zelf is aangeduid als Ecologische Verbindingszone.

Een aantal kleinere bosgebieden binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten heeft de status van reservaatgebied. Datzelfde geldt voor de bossen ten westen en noorden van het plangebied. Het Beuven en omgeving, gelegen ten noorden van de Provinciale weg, is tezamen met de Strabrechtse Heide aangeduid als Natura 2000 gebied. Het Beuven is tevens een beschermd natuurmonument in het kader van de Natuurbeschermingswet [28].

Figuur 2.2 Ecologische Hoofdstructuur[40]

Legenda

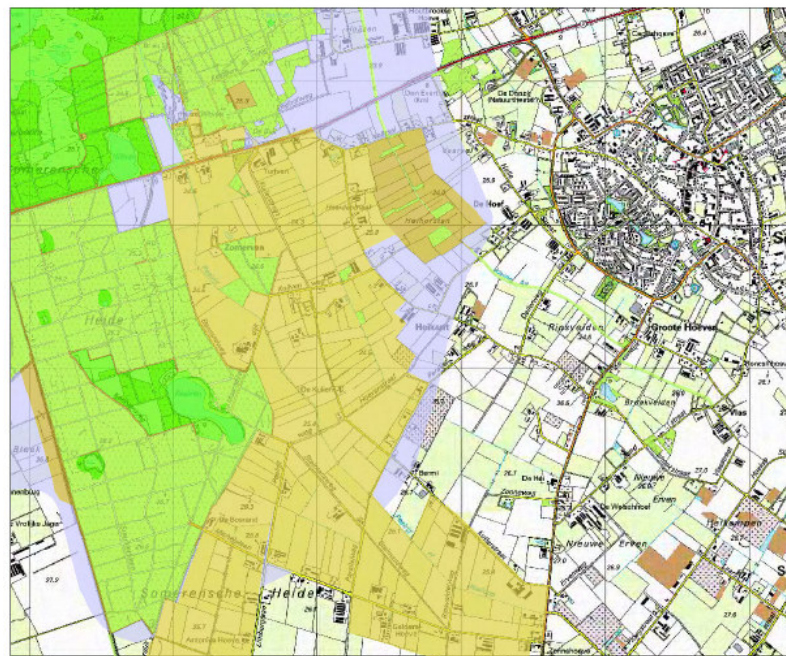
- Top25raster
- Beheersgebieden 2004
- Natuurgebiedsplan 2003
- Ecologische verbindingzones 2003

In het Streekplan Noord-Brabant van 2002 [10], waarin de provinciale Groene Hoofdstructuur (GHS) is vastgelegd (zie figuur 2.3), is het centrale gedeelte van het Projectlocatiegebied aangeduid als GHS-landbouw (struweelvogelgebied, leefgebied kwetsbare soorten). Het beleid is hier gericht op behoud en waar mogelijk versterking van de huidige waarden. Het gewenste natuurdoeltype is bloemrijk grasland, met kleinschaligheid en randenbeheer. Doelgroepen zijn amfibieën, planten, struweelvogels en vlinders.

Een deel van het Projectlocatiegebied valt in de Regionale Natuur- en Landschapseenheid (RNLE) De Kempische Beken. Binnen de RNLE worden rode functies onder voorwaarden toegestaan en worden landschappelijke waarden en cultuurhistorische kwaliteiten, in samenhang met het landbouwkundig gebruik, verder ontwikkeld.

De Kleine Aa is binnen de GHS aangeduid als Ecologische Verbindingszone. De bospercelen binnen het plangebied hebben de aanduiding multifunctioneel bos [5]. Het Beuven en het Keelven, gelegen ten noorden en westen van het Projectlocatiegebied De Heihorsten, zijn binnen de GHS aangeduid als Natuurparels [10]. De aangrenzende bosgebieden hebben de aanduiding multifunctioneel bos.

Figuur 2.3 Groene Hoofdstructuur[40]

Legenda

- Top25raster
- Ghs 2002**
- natuurparel
- overig bos- en natuurgebied
- leefgebied kwetsbare soorten
- struweelvogelgebied
- natuurontwikkelingsgebied
- leefgebied dassen
- waterpotentiegebied
- RNLE-landschapsdeel

In het Bestemmingsplan ‘Buitengebied 1998’ van de gemeente Someren [32] hebben de bestaande bospercelen binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten veelal de bestemming "bos". Tevens zijn enkele percelen als "landschapselement" bestemd. De grotere boscomplexen ten noorden en oosten van het plangebied hebben een bos- of natuurbestemming.

Beschermde soorten

Ook is binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten sprake van de aanwezigheid van diverse in het kader van de Flora- en Faunawet beschermde soorten planten en dieren. In de Flora en Faunawet wordt daarbij onderscheid gemaakt in drie categorieën beschermde soorten (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 Categorieën beschermde soorten volgens de Flora en Faunawet

1	Algemene soorten	Zeer algemene soorten (genoemd in Tabel 1 van de AMVB) en voor de meeste situaties vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.
2	Overige soorten	Soorten die genoemd zijn in Tabel 2 van de AMVB. Voor de meeste situaties vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag indien men werkt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.
3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Soorten die genoemd zijn in Tabel 3 van de AMVB. Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt.

Daarnaast is binnen het Natura 2000 gebied Strabrechtse Heide en Beuven, gelegen ten noorden van het plangebied, sprake van een aantal kwalificerende soorten (Drijvende waterweegbree, Roerdomp, Woudaap, Visarend, Kraanvogel). Deze soorten zijn overwegend gebonden aan de vennen die in dit Natura 2000 gebied liggen.

Voor de percelen in het westen van het plangebied, ter plaatse van de toekomstige golfbaan (rond De Kuilen, Keelven en Zomerven), is in het voorjaar van 2006 een Flora- en Faunaonderzoek uitgevoerd [18]. Daarbij zijn in het betreffende gebiedsdeel de volgende bijzondere soorten aangetroffen.

- *Planten*

Het meest waardevol is de lange bosrand in het westelijk deel van het plangebied. Hier is sprake van voedselarme en ‘grazige’ vegetaties, met kenmerkende soorten als Klein tasjeskruid, Rode schijnspurrie, Struikheide, Brem en Vogelpootje. Op drie locaties is de Jeneverbes (een rode lijst soort) aangetroffen, allen gesitueerd in de zuidwesthoek van het bosperceel Keelven [3].

- *Zoogdieren*

Tijdens het veldwerk zijn geen bijzondere beschermde zoogdieren aangetroffen. Wel zijn tijdens het veldwerk reeën waargenomen. Deze houden zich overdag schuil in het bos, maar wagen zich 's ochtends vroeg en in de avondschemer in het open veld. Behalve de Ree is verschillende malen de Haas waargenomen. Het gebied moet nog worden onderzocht op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen dan wel migratieroutes van vleermuizen.

- *Vogels*

Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal 38 soorten vogels aangetroffen. Het meest vogelrijk zijn de delen langs de bosrand in het westelijk deel van het plangebied. In de bosrand zijn verschillende algemene zangvogels aangetroffen. Enkele in het oog springende soorten zijn Boomleeuwerik, Geelgors, Grote bonte specht, Gele kwikstaart, Kievit, Kneu, Patrijs, Roodborsttapuit, Spotvogel, Scholekster, Wulp, Torenvalk, Veldleeuwerik en Zwarte specht. Alle vogelsoorten genieten in Nederland een gelijke bescherming. De toetsende instantie (DLG) hanteert op dit moment de regel dat enkel holen of nesten van de volgende soorten jaarrond beschermd zijn: Grote- en Kleine bonte specht, Zwarte en Groene specht, uilen en boomwonende roofvogels.

- *Amfibieën en reptielen*

Het gebied is van belang voor amfibieën en reptielen. Deze betekenis voor amfibieën wordt vooral bepaald door de aanwezigheid van zowel geschikte voortplantingsbiotopen (water van een goede kwaliteit) als een zomerbiotoop (kruidenrijke vegetatie) en een overwinteringsbiotoop (boselementen en de daarbinnen voorkomende strooisellaag) [5]. In en rond de Peelrijt zijn de volgende amfibieën aangetroffen: Middelste groene kikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander. Tijdens het flora en faunaonderzoek ter plaatse van de toekomstige golfbaan [18] zijn geen reptielen aangetroffen.

- *Vissen*

De Peelrijt is zeer arm aan vissen. Tijdens het onderzoek zijn slechts de Snoek en het Tien-doornige stekelbaarsje aangetroffen. Deze soorten zijn niet beschermd.

- *Overig*

In een drooggevalle sloot direct ten oosten van de toekomstige golfbaan is eind juli 2006 een Zuidelijke glazenmaker (libelle) aangetroffen. Deze Zuid-Europese soort heeft hier geen beschermde status, maar is wel een zeldzame verschijning in Nederland. In het perceel 'Zomerven' is een nest van de Rode bosmier aangetroffen. Deze soort is beschermd.

2.3.2 Landschap

Het Projectlocatiegebied De Heihorsten kan grotendeels worden gekarakteriseerd als een open ontginningslandschap dat is ingesloten door bossen en de dorpsrand van Someren. Het gebied is hoofdzakelijk in gebruik voor grasland en maïsteelt. De landschappelijke waarden worden vooral bepaald door het aanwezige reliëf, het kleinschalige karakter van het gebied, de aanwezige bos- en landschapselementen en het wegenpatroon. Met name het feit dat het gebied voor een groot deel wordt omsloten door bosgebieden is van landschappelijke betekenis [4].

2.3.3 Cultuurhistorie

Ten westen en ten noorden van Someren strekt zich een cultuurlandschap uit met verspreide gehuchten en kleinschalige kampenontginningen, afgewisseld met de beekdallandschappen van kleine stroompjes die afwateren op de (Kleine) Aa. De gehuchten gaan terug op Middeleeuwse hoeven, die de kleinschalige ontginningen ter hand hebben genomen. Het beeld dat uit historisch onderzoek naar voren komt, is dat van een hoevenlandschap tussen de grote dekzandcomplexen van Someren en Lierop. De lager gelegen en vochtige gronden nabij de beekdalen, vennen en moerassen werden in de regel het eerst ontgonnen. Ook het kleinschalige karakter van het gebied (percelering, slotenpatroon) is historisch gezien van betekenis. De naam Rijt (van Peelrijt) duidt op een waterloop die laagten in een (voormalig) heidegebied met elkaar verbindt met het doel dit heidegebied te ontwateren. Een belangrijk deel van de Somerensche Heide is in de 18^e en 19^e eeuw bebost. Het oudste gedeelte ligt ten westen van het Projectlocatiegebied De Heihorsten. De door de landbouw in gebruik genomen heideontginningen zijn geëgaliseerd, ontwaterd en verkaveld. Met name de toponiemen (Heerdenbleek, Heihorsten), het kleinschalige karakter en een deel van het wegenpatroon herinneren aan het verleden [4].

In het gebied is een aantal relictten van het oude dekzandlandschap en de daarmee samenhangende ontginningsgeschiedenis bewaard gebleven [4]. Zo is de 'historisch landschappelijke waarde' van de Maarhezer Dijk en de Hoevenstraat hoog. Van een aantal andere verharde en onverharde wegen (onder andere de Parallelweg en Hoevenstraat) is de historische waarde redelijk hoog. Een vijftal kleine landschapselementen in de Heihorsten is aangeduid als 'historisch groen' en ten westen van De Donck is sprake van een 'historische zichtrelatie' (molenbiotoop). In bijlage 3 is een afdruk van de cultuurhistorische waardenkaart (CHW) opgenomen [30].

2.3.4 Archeologie

In een deel van het plangebied zijn de archeologische verwachtingswaarden volgens de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Brabant [30] als hoog of middelhoog aan te merken (zie bijlage 3). De rest van het plangebied heeft een lage verwachtingswaarde. Middelhoge en hoge verwachtingswaarden komen vooral voor op de oude dekzandruggen, onder de door de mens opgebrachte teelaardelaag [4]. Of er ter plaatse daadwerkelijk sprake is van archeologische vindplaatsen is nog niet onderzocht. Ten zuiden van De Donck ligt een locatie met belangrijke archeologische waarden. Deze vindplaats is aangemerkt als archeologisch monument [30].

2.4 Woon en leefmilieu

2.4.1 Grondgebruik

Een groot deel van de gronden in het Projectlocatiegebied De Heihorsten is momenteel agrarisch in gebruik en wordt met name benut als grasland en voor maïsteelt. Vooral in het centrale gedeelte van gebied komen intensieve veehouderijen en melkveehouderijen voor. Dit centrale deel is in het Reconstructieplan De Peel aangeduid als verwevingsgebied. Enkele kleinere gebiedsdelen zoals de Heihorsten, het Kuilven en het gebied tussen het Zomerven en de bossen van de Somerensche Heide zijn onbebouwd [4].

2.4.2 Infrastructuur

Het Projectlocatiegebied wordt ontsloten door onder andere de Kuilvenweg, de Heikantstraat en de Kuilerstraat. Deze wegen komen uit op de Provinciale weg en op de gebiedsontsluitingsweg Kerkendijk. In De Peel is een fietsroutenetwerk aangelegd. Dit fietsroutenetwerk loopt aan de oostkant door het Projectlocatiegebied (via de Heikantstraat en De Hoof), maar gaat er grotendeels omheen. Naast het fietsroutenetwerk is er ook een ruitersnooppuntensysteem gerealiseerd. Ook lopen door het plangebied een paardenmenroute en een mountainbikeroute[5]. Een wandelknooppuntensysteem is in voorbereiding.

Het Projectlocatiegebied wordt doorkruist door een drietal grote transportleidingen. Het gaat daarbij om twee parallel aan elkaar lopende gastransportleidingen die het gebied van noord naar zuid doorkruisen en om een watertransportleiding in het westelijk deel van het plangebied. Langs deze leidingen gelden beschermingszones en zakelijk rechtzones. In de voorschriften behorend bij het Bestemmingsplan Buitengebied 1998 [32] is een overzicht van werkzaamheden nabij de leidingen opgenomen, waarvoor een aanlegvergunning nodig is

2.4.3 Geluid

Langs de Provinciale weg, die de noordgrens van het plangebied vormt, geldt volgens het Bestemmingsplan Buitengebied 1998 [32] een geluidzone van 50 meter waarbinnen geen nieuwe geluidgevoelige bestemmingen mogen worden opgericht.

2.4.4 Lucht

De ammoniakemissie in De Peel is plaatselijk zeer hoog. Dat geldt ook voor het gebied rond Someren [1]. De ammoniakemissie in de Peel bedraagt 6,1 kiloton per jaar (in 2003), terwijl voor De Peel een streefwaarde geldt van 2,7 kiloton per jaar. Ook de stikstofdepositie overstijgt in nagenoeg alle natuurgebieden de kritische depositiewaarde.

2.4.5 Externe veiligheid

Door het Projectlocatiegebied lopen twee ondergrondse gastransportleidingen (zie paragraaf 2.4.2). Deze leidingen zijn niet op de Risicokaart van de provincie Noord Brabant [42] opgenomen. Op de provinciale Risicokaart is wel het Texaco tankstation aan de westkant van Someren, gelegen net buiten het plangebied, opgenomen. Binnen het Projectlocatiegebied liggen één of meerdere panden met een propaanreservoir.

2.5 Autonome ontwikkelingen

2.5.1 Bodem en water

In het Projectlocatiegebied De Heihorsten is tot op heden vooral het probleem van de verdroging (Strabrechtse Heide) aan de orde geweest. Om verdroging tegen te gaan moeten maatregelen worden genomen. Echter, naast verdroging is in perioden van overvloedige neerslag op veel plaatsen in De Peel sprake van wateroverlast. Daarom moet bovenstrooms gezocht worden naar mogelijkheden om de afvoerpieken te dempen.

Door het intensieve gebruik van de agrarische gronden binnen het stroomgebied van De Peelrijt heeft het water in de Peelrijt een sterk voedselrijk karakter gekregen. Bij beëindiging van de agrarische bedrijvigheid neemt de belasting van de bodem met mineralen uit de landbouw op termijn af [1]. Echter, de concentraties nitraat en fosfaat in het grond- en oppervlaktewater zullen nog enkele decennia lang de EU-richtlijn blijven overschrijden.

2.5.2 Natuur, landschap en cultuurhistorie

De natuur in De Peel staat onder grote druk. Door versnippering, verdroging, vermessing, verzuring, verstoring en een zeer matige waterkwaliteit worden op veel plaatsen de gewenste natuurdoeltypen niet gerealiseerd [1]. Zonder realisering van de voorgenomen activiteiten in het Projectlocatiegebied De Heihorsten zal de natuur ook in dit deelgebied onder druk blijven staan. Het huidige agrarische gebruik blijft in dat geval grotendeels gehandhaafd.

2.5.3 Woon en leefmilieu

Onder invloed van diverse wetten (Wet ammoniak en veehouderij, Natuurbeschermingswet, Vogel- en Habitatrichtlijn) en door beëindiging van een aantal intensieve veehouderijen zal het aantal plaatsen waar stikstof wordt uitgestoten dalen [1]. Ook zal door het opheffen van agrarische bedrijven de stankproblematiek in het gebied afnemen.

Omdat de inkomsten uit de traditionele landbouw onder druk staan, is er behoefte aan verbreding [1]. In het plangebied hebben diverse agrariërs plannen om de agrarische bedrijfsvoering (deels) om te zetten naar recreatie en/of natuurgerichte bedrijfsactiviteiten. De Peel is nu een gebied met beperkte toeristisch-recreatieve ontwikkeling en uitstraling. Dit beeld zal niet of nauwelijks wijzigen indien realisering van diverse toeristisch-recreatieve initiatieven in het Projectlocatiegebied De Heihorsten niet door kan gaan.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Het Reconstructieplan De Peel [1] formuleert een groot aantal doelstellingen op het gebied van recreatie, landbouw, landschap, natuur, water, cultuurhistorie en archeologie. Voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten zijn de belangrijkste aspecten en doelen uit dit plan opgenomen in tabel 3.1 [4]. De diverse deelprojecten zullen moeten bijdragen aan realisatie van deze doelstellingen.

Tabel 3.1 Doelen uit het Reconstructieplan De Peel [1]

Onderwerp	Betekenis voor	Uitwerking
Projectlocatiegebied Recreatie inclusief de Recreative Poort	Recreatief-toeristische ontwikkelingen binnen het gebied	De begrenzing werkt niet door in het bestemmingsplan. Gemeenten werken deze aanduiding verder uit (gebiedsvisie en ontwikkelingsplan), zodanig dat voorgenomen ontwikkelingswensen aan deze gebiedsvisie getoetst kunnen worden.
Integrale zonerings	Intensieve veehouderijen	Het centrale deel van het gebied is aangeduid als verwevingsgebied. De brede randzones zijn aangeduid als extensiveringsgebied. De zonerings bepaalt (mede) de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve bedrijven. De zonerings werkt door in het bestemmingsplan.
Natuurparel	De 500-meter zone rondom de Strabrechtse Heide (noordwestelijk deel van het plangebied)	Het beleid is er op gericht de natte natuurparel te herstellen. Eén van de instrumenten is het aan een vergunning binden van waterhuishoudkundige maatregelen binnen de 500 meter zone. De zone is op perceelsniveau begrensd en werkt door in het bestemmingsplan. In deze zone kan vernatting optreden.
Waterkwaliteit	Stroomgebied van de Peelrijt	Er wordt een hoge prioriteit toegekend aan het verbeteren van de waterkwaliteit in dit stroomgebied.
Donkere gebieden	Strabrechtse heide	Donkerte in dit gebied wordt bevorderd. Maatregelen (ten zuiden van de provinciale weg) die licht-hinder veroorzaken zoveel mogelijk weren. Geen doorwerking in het bestemmingsplan.
Ontsnippen	Twee knelpunten (waterdoorgangen provinciale weg)	Indien zich kansen voordoen (beekherstel, realisatie EVZ) deze knelpunten aanpakken.
Soorten	Struweelvogels, amfibieën en reptielen	Leefgebied kan versterkt worden door de aanleg van kleine landschapselementen en een kwaliteitsverbetering van het leefgebied van deze soortengroepen.
Extensivering melkveehouderij	Gehele gebied	Eén van de instrumenten om gestelde milieudoelen te kunnen realiseren is het extensiveren van de melkveehouderij. Vrijwel het hele gebied is als prioritair gebied aangeduid.
Wonen, werken en leefbaarheid	Randzone Someren	Ten westen van Someren is ruimte voor nieuwe functies.

Mede op grond van reeds aanwezige plannen en initiatieven heeft de Reconstructiecommissie aan Provinciale Staten geadviseerd om intensieve recreatieve ontwikkelingen in het Projectlocatiegebied De Heihorsten mogelijk te maken. De uitwerking van de initiatieven dient wel op een zodanige wijze plaats te vinden dat er sprake is van een duurzame ontwikkeling, niet alleen voor de economische dragers, maar ook voor aspecten als landschap, natuur en water, die in belangrijke mate de kwaliteit van het gebied bepalen.

3.2 Streefbeeld

In de Gebiedsontwikkeling Projectlocatiegebied De Heihorsten [5] is een streefbeeld voor het gebied uitgewerkt. Dit streefbeeld is ruimtelijk vertaald in onderstaande figuur 3.1. Tevens in bijgaand kader een beschrijving van het streefbeeld opgenomen. Daarin wordt de toekomstige situatie binnen het Projectlocatiegebied geschetst.

Figuur 3.1 Streefbeeld De Heihorsten [5]

Streefbeeld De Heihorsten

Ten zuiden van de Provinciale weg worden passerende toeristen en recreanten middels attentieborden en een aansprekend logo geattendeerd op het achterliggende landschap. De entree vanaf de Provinciale weg (via de Kuilerstraat) heeft een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt. De stallen van een aantal agrarische bedrijven zijn gesloopt en er is veel aandacht besteed aan de architectuur en de landschappelijke inpassing van een aantal nieuwe functies zoals de Recreatieve Poort met het Bezoekerscentrum, familiehotel 't Weekend met aangrenzende indoor- en outdoorvoorzieningen, het gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten, de vakantiewoningen in een bos- en waterrijke omgeving, de Vlindertuin, het Arboretum en de waterbergingsgebieden en zuiveringsmoerassen die gekoppeld zijn aan de Peelrijt.

De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum fungeren als verzamel- en vertrekpunt voor een groot aantal in het omliggende gebied aanwezige recreatieve functies. Naast parkeren, horeca en sanitaire voorzieningen biedt de Recreatieve Poort tal van andere recreatieve activiteiten zoals voorzieningen voor fietsers, wandelaars en ruiters, een speeltuin, een kinderboerderij met dierenweide en de mogelijkheid tot het spelen van shortgolf. In het Bezoekerscentrum wordt informatie over de Strabrechtse Heide, het Keelven en het gebied De Heihorsten gegeven. Deze informatie heeft betrekking op het ontstaan van het gebied, de ontginningsgeschiedenis, het huidige gebruik en de recreatieve mogelijkheden van de (directe) omgeving (voorzieningen, routes).

Via de Kuilerstraat en de Vaarselstraat is het gebied ten zuiden van de Provinciale weg goed ontsloten. Beide wegen geven toegang tot de Golfbaan Strabrechtse Golf, Camping De Kuilen en Groepsaccommodatie De Hoof en ontsluiten tevens het landschap van de Peelrijt en de Kleine Aa waar het aangenaam wandelen en fietsen is.

Het westelijk gedeelte van het De Heihorsten bestaat uit een 18 holes golfbaan en een 9 holes oefenbaan. Het gebied is ingericht als een reliëfrijk en afwisselend open en besloten bos- en heidelandschap met waterpartijen waardoor een meanderende Peelrijt stroomt. De hoofdfunctie van het gebied is recreatie maar door de inrichting van de golfbaan is sprake van een duidelijke meerwaarde voor landschap, flora en fauna (struweelvogels) natuur en water(-berging en -zuivering). Tracés van (oude) zandwegen zijn behouden en de zichtbaarheid ervan is middels beplanting versterkt. Deze oude patronen vervullen tevens een functie binnen de recreatieve routing door het afwisselende en aantrekkelijke landschap. De overgang van de Strabrechtse Heide naar de golfbaan en naar het bos- en heidelandschap is geleidelijk en deze mantel-zoomvegetaties zijn van grote betekenis voor bosrandvogels en vlinders. Door de aanleg van zuiveringsmoerassen is de waterkwaliteit van de Peelrijt aanzienlijk verbeterd. Op veel locaties kunnen zich waterplanten ontwikkelen en ontstaat er voor diverse waterorganismen ruimte om zich te kunnen voortplanten. Omdat de Peelrijt is verondiept is de verdroging van aanliggende gebieden (landbouw en natuur) teruggedrongen.

Binnen een kleinschalig en relatief nat landschap meandert de Kleine Aa. Het gebied is in gebruik als grasland en wordt extensief begraasd door rundvee van een in het gebied aanwezige melkveehouderij. Op verschillende plaatsen komen boselementen voor. Deze boselementen zijn goed ontwikkeld en hebben naast een bomenlaag ook een struiken- en een kruidenlaag. Bosgebiedjes zijn rijk aan bosrandvogels en de strooisellaag is van belang voor overwinterende amfibieën en reptielen. Langs de Kleine Aa staan plaatselijk knotbomen, welke door agrariërs worden beheerd. Het water van de Kleine Aa is helder en de beek voert gedurende het hele jaar water. Door de structuur van het beekdal en de beek vormt de Kleine Aa een belangrijke ecologische stapsteen met cultuurhistorische waarden. Deze cultuurhistorische waarden komen tot uitdrukking in de relatie tussen de aanliggende oude bouwlandcomplexen en het beekdal dat duidelijk herkenbaar is.

Vanuit Someren, maar ook vanuit de aanwezige toeristisch-recreatieve bedrijven is het gebied opengesteld. Het is aantrekkelijk om vanuit de Recreatieve Poort via de golfbaan, het Keelven, de Kleine Aa en Groepsaccommodatie De Hoof naar Someren en terug te wandelen of te fietsen. Door de maatregelen voor landschapsherstel en de uitbreiding en versterking van de toeristisch-recreatieve voorzieningen, wordt er ook in sociaal-economisch opzicht winst geboekt waardoor de leefbaarheid van het buitengebied is opgewaardeerd.

Centraal in het gebied is sprake van een verwevingsgebied. De intensieve agrarische bedrijven liggen in dit gedeelte van het gebied De Heihorsten. In de loop der jaren heeft een aantal bedrijven een functieverandering of -verbreiding ondergaan. Enkele andere, als duurzaam bestempelde bedrijven, zijn gegroeid conform de mogelijkheden die binnen de kaders van de Reconstructie worden geboden. In dit gedeelte van het gebied De Heihorsten en in het beekdal van de Aa zijn weg- en kavelgrensbepantelingen gerealiseerd.

Het gebied De Heihorsten is in landschappelijk en recreatief opzicht een aantrekkelijk gebied geworden voor bewoners en recreanten. De recreatieve mogelijkheden in het gebied zijn aanmerkelijk verruimd. Op enkele plaatsen zijn intensieve en/of rode functies geïntroduceerd. Deze functies hebben er echter mede voor gezorgd dat de landschappelijke, ruimtelijke en milieukwaliteiten van het gebied De Heihorsten aanmerkelijk konden worden verbeterd. De oude gebruikers van het gebied (de landbouwers) hebben hun plaats in het landschap behouden en voeren een duurzame bedrijfsvoering. In het gebied De Heihorsten hebben landschap, recreatie, natuur, water, milieu, archeologie en cultuurhistorie een positieve impuls gekregen (behoud, versterking, uitbreiding, kwaliteitsverbetering).

3.3 Deelactiviteiten

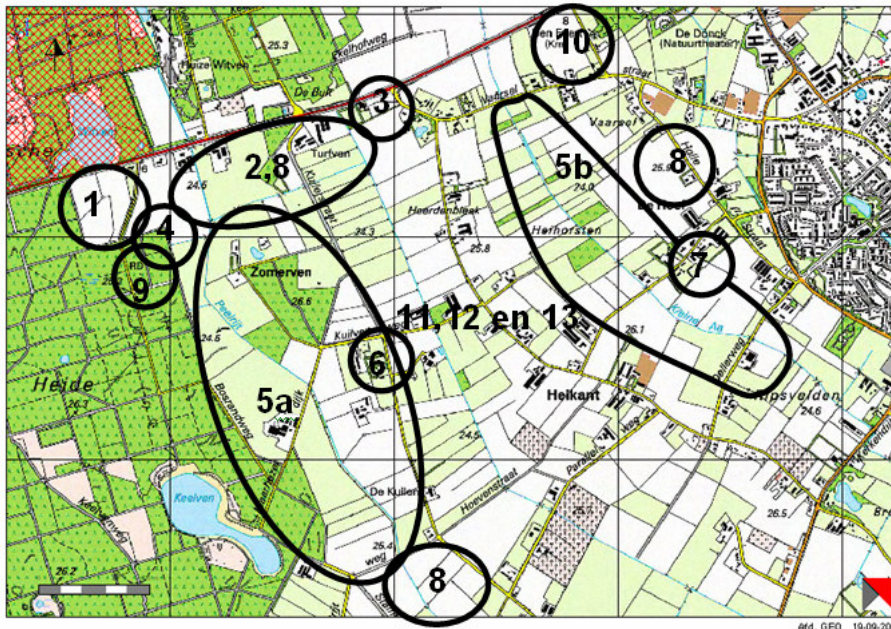
3.3.1 Algemeen

In het Projectlocatiegebied De Heihorsten spelen verschillende (samenhangende) initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme, landschap, water, natuur, cultuurhistorie en archeologie. Binnen het totale Projectlocatiegebied worden de volgende deelactiviteiten onderscheiden (zie ook figuur 3.2):

1. De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum
2. Verblijfsrecreatie (luze vakantieoningen) in een bos- en waterrijke omgeving, een landgoed en helofytenfilters
3. Restaurant 't Weekend
4. Arboretum
- 5a. Golfbaan Strabrechtse Golf
- 5b. Ecologische VerbindingsZone (EVZ) Kleine Aa
6. Camping De Kuilen
7. Groepsaccommodatie De Hoof
8. Landgoederen
9. Vlindertuin
10. Gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten
11. Recreatieve routes
12. Ontwikkelings- en uitvoeringsprogramma cultuurhistorie en archeologie
13. Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen

Voor een uitgebreide beschrijving van de diverse deelplannen wordt verwezen naar het rapport 'Projectlocatiegebied Recreatie de Heihorsten, Gebiedsontwikkeling' [5]. In bijlage 6 van deze startnotitie is een nadere toelichting op de activiteiten opgenomen. Aan het eind van deze paragraaf is tevens een samenvattend overzicht van de activiteiten gegeven.

Figuur 3.2 Ligging van de deelprojecten

De provincie Noord-Brabant heeft de diverse planonderdelen van de Gebiedsontwikkeling De Heihorsten op verzoek van de gemeente Someren inmiddels beoordeeld en getoetst aan het vigerend beleid. In de volgende paragrafen is bij iedere deelactiviteit het oordeel van de provincie kort weergegeven. Het provinciale oordeel is ontleend aan de adviesbrief die de provincie in februari 2007 aan de gemeente Someren heeft gestuurd.

3.3.2 De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum (1)

De Recreatieve Poort is gepland aan de Provinciale weg te Someren op de plaats waar voorheen een boerderij stond. De recreatieve poort moet een verzamel- en vertrekpunt worden van waaruit men wandelend of fietsend de omliggende natuurgebieden kan gaan verkennen. De recreatieve poort in Someren omvat echter meer, zoals bijvoorbeeld een bezoekers- en informatiecentrum, een horecavoorziening, een speeltuin en kinderboerderij met dierenweide, familie-golf en aandacht voor educatie. Er moet nog een definitieve keuze worden gemaakt uit de planonderdelen die de komende tijd gerealiseerd gaan worden. Vanuit de stichting ORO wordt gedacht aan het aanbieden van dagbesteding aan licht gehandicapten onder professionele begeleiding. Voor het plan bezoekerscentrum gecombineerd met familie-golf hebben Lantinga/Overwater/Bosgroep in 2006 een bedrijfsplan ingediend. Het voornemen is dit plan te realiseren in samenhang met het arboretum (zie project 4).

Oordeel provincie: In de adviesbrief van februari 2007 [8] van de provincie Noord-Brabant wordt gesteld dat dit initiatief past binnen de in het streekplan gestelde voorwaarden voor nieuwe dagrecreatieve ontwikkelingen. De recreatieve poort is als zodanig in het Reconstructieplan aangewezen. Het streekplan stelt verplicht dat de commissie Recreatie en Toerisme om advies wordt gevraagd.

3.3.3 Verblijfsrecreatie, landgoed en helofytenfilters (2)

Langs de zuidzijde van de Provinciale weg liggen tussen de Recreatieve Poort en Restaurant 't Weekend drie agrarische bedrijven. Een lokale projectontwikkelaar (Koen van den Boomen en Leo Mertens) heeft met deze bedrijven overeenkomsten gesloten voor de verkoop van hun gronden en opstallen. Deze agrarische bedrijven zullen worden beëindigd. In dit projectgebied zullen op een perceel van circa 3,5 ha in totaal 45 vakantiewoningen worden gerealiseerd. Van de resterende 48 ha wordt 25 ha gebruikt voor de realisatie van zuiveringsmoerassen op de meest lage en natte plekken (helofytenfilter). Daarnaast is 23 ha gereserveerd voor landgoedontwikkeling.

Oordeel provincie: Dit deelproject ligt binnen de RNLE (zone GHS landbouw, subzone struweelvogelgebied). Nieuwe locaties voor verblijfsrecreatie in de GHS landbouw zijn alleen binnen bestaande agrarische bouwblokken toegestaan. Om medewerking te verlenen aan dit project moet afgeweken worden van het Streekplan. De provincie ziet hiervoor mogelijkheden.

3.3.4 Restaurant 't Weekend (3)

Restaurant 't Weekend is overgenomen door de projectontwikkelaar (Koen van den Boomen en Leo Mertens) die ook het hiervoor genoemde project wil realiseren. Men wil het huidige restaurant ombouwen tot een familierestaurant voor de toeristisch-recreatieve markt. Daarnaast is er binnen dit deelproject sprake van plannen voor het ontwikkelen van een speel- en activiteitenbos met een oppervlakte van circa 5 hectare. De bedoeling is om hierin indoor- en outdoorvoorzieningen voor kinderen en jongeren op te zetten.

Oordeel provincie: Indien de ombouw gepaard gaat met uitbreidingen kan sprake zijn van functiewijziging. Het initiatief past dan niet meer in het bestemmingsplan. Op grond van het streekplan (GHS landbouw) is het ontwikkelen van een nieuwe dagrecreatieve voorziening, zoals het speel- en activiteitenbos, op de geplande locatie onder voorwaarden mogelijk.

3.3.5 Arboretum (4)

De Nederlandse Dendrologische Vereniging (NDV) heeft een collectie van enkele honderden unieke bomen. Deze bomen staan nu op een locatie die moet worden opgeheven (de Dahliatuin in Helmond). Als alternatieve locatie is een perceel grenzend aan de Recreatieve poort gekozen. In een nadere verkenning is gebleken dat het arboretum in samenhang met de shortgolfbaan kan worden gerealiseerd.

Oordeel provincie: Het initiatief past bij de omgevingskarakteristiek ter plaatse en binnen het provinciale beleid inzake natuurontwikkeling.

3.3.6 Golfbaan Strabrechtse Golf (5a)

De projectgroep ‘Golf in Someren’ heeft het projectplan Strabrechtse Golf ontwikkeld. Het plan is aan de westkant van het Projectlocatiegebied De Heihorsten een kwalitatief hoogwaardige 18 holes golfbaan met bijbehorende voorzieningen te realiseren. Initiatiefnemer hiervoor is de familie Swinkels. Binnen dit deelproject zal samen met Waterschap De Dommel ook invulling worden gegeven aan water- en natuurdoelstellingen. Zo is binnen het golfbaanterrein onder meer voorzien in de aanleg van een aantal waterpartijen waarmee invulling wordt gegeven aan de behoefte van het waterschap aan extra ruimte voor waterberging. Het totale gebied voor dit deelproject is circa 1,5 maal zo groot als de gemiddelde oppervlakte voor een normale golfbaan. Van de 85 hectare die in totaal voor de golfbaan beschikbaar is, wordt circa 25 hectare gereserveerd voor waterberging en waterzuivering en circa 25 hectare voor bestaande en nieuwe natuur. De resterende oppervlakte wordt ingenomen door de holes en overige voorzieningen.

Oordeel provincie: Medewerking voor dit deelproject is alleen mogelijk indien van het streekplan wordt afgeweken. De provincie ziet hiervoor mogelijkheden omdat het voorliggende streefbeeld kan leiden tot een kwaliteitsverbetering voor natuur en landschap.

3.3.7 Ecologische Verbindingszone (EVZ) Kleine Aa (5b)

De initiatiefnemers van de Golfbaan Strabrechtse Golf zijn tevens bereid om in De Heihorsten (tussen de Dellerweg en de Vaarselstraat) over een lengte van circa 2 kilometer de ‘Ecologische VerbindingsZone (EVZ) Kleine Aa’ te realiseren. De aanleg van deze ecologische verbindingzone kan worden beschouwd als een extra inspanning om de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van De Heihorsten te versterken. Voorts kan de realisatie van de EVZ Kleine Aa een rol spelen in de eventuele compensatie die door de realisatie van nieuwe toeristisch-recreatieve functies noodzakelijk wordt. De realisatie van dit project heeft bij het Waterschap Aa en Maas prioriteit gekregen. Aan de oostzijde wordt de EVZ ruimtelijk gecombineerd met de aanleg van een nieuw landgoed.

Oordeel provincie: Het project is geheel in lijn met vigerend beleid. Het geplande nieuwe landgoed zal getoetst worden aan de provinciale nota landgoederen.

3.3.8 Camping De Kuilen (6)

De plannen voor de afronding van Camping De Kuilen (familie Van de Kruis) bestaan uit het realiseren van 80 standplaatsen, een groepsaccommodatie van 40 personen en 20 paardenboxen. Bij de ombouw van minicamping naar volwaardige camping met het genoemde aantal plaatsen, wordt de bestaande intensieve veehouderij beëindigd en worden de stallen afgebroken met een aantal positieve effecten voor het milieu tot gevolg (opheffen stankhinder en ammoniakuitstoot).

Oordeel provincie: De procedure (Artikel 19 lid 1) om bij de provincie Noord-Brabant voor dit initiatief goedkeuring te verkrijgen, is inmiddels met goed gevolg afgerond (de provincie heeft een verklaring van geen bezwaar afgegeven).

3.3.9 Groepsaccommodatie De Hoof (7)

Groepsaccommodatie De Hoof (familie Hikspoors) is een accommodatie voor congressen, evenementen en workshops voor (middel)grote groepen. Op dit moment zijn er 250 bedden die zorgen voor ruim 20.000 overnachtingen per jaar. De Hoof wil zich ontwikkelen tot low budget overnachtingsaccommodatie met kwalitatief goede (recreatieve) voorzieningen. Er zijn gronden verworven om recreatieve buitenruimte te realiseren en voor uitbreiding van de parkeer capaciteit. De uitbreiding van de accommodatie zal volgens de oorspronkelijke plannen volledig binnen het bestaande bouwblok worden gerealiseerd.

Uit een brief van De Hoof aan de provincie Noord-Brabant komt echter naar voren dat de oorspronkelijke uitgangspunten voor de gewenste uitbreiding inmiddels iets zijn gewijzigd.

Oordeel provincie: Uitbreiding van de bebouwing vindt plaats in de AHS landbouw. Voor uitbreiding van het bestemmingsvlak voor de recreatieve buitenruimte en parkeerplaatsen moet onderzoek plaatsvinden naar aanwezige waarden binnen de GHS.

3.3.10 Landgoederen (8)

Op drie locaties binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten is sprake van plannen voor landgoedontwikkeling:

- In de zone langs de Provinciale weg tussen de Recreatieve Poort en Restaurant 't Weekend (zie deelactiviteit 2; Koen van den Boomen en Leo Mertens).
- Een locatie aan de oostzijde van de Hollestraat (tussen De Hoof en de Vaarselstraat aan de oostzijde van De Heihorsten) (Familie Swinkels).
- Aan de zuidzijde van de Peelrijweg (grenzend aan het gebied waar de golfbaan is geprojecteerd en gekoppeld aan de Peelrijt) (familie Kanters).

Nieuwe landgoederen dragen bij aan de realisatie van nieuwe natuur- en landschapselementen en dus aan de kwaliteitsverbetering van het buitengebied. Daarnaast kunnen landgoederen bijdragen aan versterking van de recreatieve functie van het buitengebied. Afhankelijk van de ligging van de landgoederen (RNLE, struweelvogelgebied, beekdal) zullen eisen aan de inrichting worden gesteld (afstemming van inrichting, functies en beplanting op de habitatesen van de te beschermen soorten in het gebied zoals struweelvogels).

Oordeel provincie: Met de voorgestane invulling zullen de landschappelijke, natuurlijke en recreatieve kwaliteiten versterkt worden. De initiatieven zullen worden getoetst aan de provinciale nota 'Rood voor Groen, nieuwe landgoederen in Brabant' [14].

3.3.11 Vlindertuin (9)

De Stichting Someren Natuurlijk! wil in de gemeente Someren een vrij toegankelijke vlindertuin realiseren. In de vlindertuin zal een 'natuurleerpad' worden aangelegd gericht op een breed en jong publiek. De ontwikkeling is voorzien op een locatie nabij het bezoekerscentrum in de GHS natuur (subzone overig bos- en natuurgebied). De bedoeling is dat het inrichtingsplan in samenspraak met de provincie wordt ontwikkeld. De locatie is op dit moment een productiebos. Hierin zal slechts beperkt worden ingegrepen door het planten van gewassen ten behoeve van inheemse vlindersoorten.

Oordeel provincie: Op grond van informatie uitwisseling tussen provincie en stichting is vastgesteld dat aanleg van de vlindertuin niet hoeft te leiden tot aantasting van de GHS. Het in onderling overleg opstellen van een inrichtingsplan biedt hiervoor de waarborg.

3.3.12 Gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten (10)

In de gemeente Someren vinden verspreid in het buitengebied diverse reguliere en incidentele (recreatieve) activiteiten plaats. De gemeente Someren is voornemens deze activiteiten te concentreren op één terrein. Het gaat bijvoorbeeld om activiteiten van hondenverenigingen, een modelvliegclub en de ruiters- en mensport. De bedoeling is om op een terrein grenzend aan de Provinciale weg (circa 1 ha) voorzieningen als een opslagruimte, sanitaire voorzieningen en beperkte parkeerruimte te creëren. Door deze concentratie van activiteiten wordt de versnippering van het buitengebied verminderd.

Oordeel provincie: De vestiging van recreatieve activiteiten op deze locatie is niet in strijd met het streekplan. De ontwikkeling van een als stedelijke functie aan te merken horecavoorziening is echter ongewenst.

3.3.13 Recreatieve routes (11)

Voor de uiteindelijke inrichting en het gebruik van het Projectlocatiegebied De Heihorsten zijn de recreatieve zonering en bestaande en nieuwe recreatieve routes van belang. Voor het gebied zijn het fietsknooppuntensysteem en het ruitersknooppuntensysteem reeds gereed (SRE). Ook zijn een mountainbikeroute en een paardenmenroute aanwezig. Het wandelknooppuntensysteem is in voorbereiding. Dit vormt voor het SRE de basis voor aanvullende themaroutes in het gebied De Heihorsten.

Oordeel provincie: Dit project sluit aan bij het belang dat in het streekplan wordt gehecht aan de toegankelijkheid van het buitengebied voor recreatieve doelen. De uiteindelijke routestructuur is in grote mate bepalend voor de niet plaatsgebonden recreatieve kwaliteit van het gebied.

3.3.14 Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie (12)

Om de cultuurhistorische en archeologische waarden van het plangebied te behouden of te versterken heeft De Heemkundekring voorgesteld voor het gebied De Heihorsten een Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie op te stellen. Inmiddels is besloten dat er een archeologisch vooronderzoek en een inventarisatie naar cultuurhistorische waarden zal plaatsvinden. De bedoeling is dat aanwezige waarden uiteindelijk zullen doorwegen in de definitieve gebiedsuitwerking (initiatiefnemers SAS, SRE).

Oordeel provincie: Met dit project wordt invulling gegeven aan het provinciale beleid inzake cultuurhistorie en archeologie. Of dit in voldoende mate zal doorwerken in de gebiedsinrichting kan nu nog niet worden beoordeeld.

3.3.15 Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen (13)

Reeds enige jaren geleden heeft de gemeente Someren het Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen [34] opgesteld. De voorgenomen ontwikkelingen binnen Projectlocatiegebied De Heihorsten zijn voor de gemeente Someren aanleiding om extra aandacht te besteden aan de landschappelijke elementen in dit gebied. De activiteiten die worden ondernomen hebben betrekking op behoud en versterking van de in het gebied aanwezige aardkundige waarden, het versterken van de groenstructuur en het realiseren van een optimale inrichting voor struweelvogels.

Oordeel provincie: Dit project stuit niet op beleidsmatige bezwaren.

In tabel 3.1 is een samenvattend overzicht opgenomen van alle deelactiviteiten die binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten zijn voorzien en die hierboven zijn toegelicht.

3.4 Varianten en alternatieven

In een MER moeten varianten en alternatieven voor (onderdelen van) de voorgenomen activiteit worden onderzocht. Bovendien moet aandacht worden besteed aan het nulalternatief (het plan gaat niet door), het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en het voorkeursalternatief (VA) van de initiatiefnemer(s). In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze in het MER Projectlocatiegebied De Heihorsten wordt omgegaan met de ontwikkeling van varianten en alternatieven.

Hiervoor is een toelichting gegeven op de diverse activiteiten die in het plangebied een plaats zullen krijgen en die tezamen het totale plan voor Projectlocatiegebied De Heihorsten vormen. Het plan heeft in de afgelopen jaren steeds verder gestalte gekregen, waarbij de totstandkoming van het Reconstructieplan De Peel een belangrijke stimulerende factor is geweest. Het resultaat daarvan voor het plangebied is neergelegd in de Gebiedsvisie en het Gebiedsontwikkelingsplan voor het Projectlocatiegebied de Heihorsten [4, 5].

Nr.	Deelactiviteiten	Planonderdelen	Omvang	Initiatiefnemer(s)
1	De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum (incl. Arboretum; zie project 4)	<ul style="list-style-type: none"> - Bezoekerscentrum - Short golf - Arboretum 	5 ha	Victor Overwater, Robin Lantinga idem (Willy v.d. Vorst)
2	Verblijfsrecreatie (luxe vakantiewoningen) in een bos- en waterrijke omgeving, een landgoed en helofytenfilters	<ul style="list-style-type: none"> - Vakantiewoningen (45 kavels) - Landgoedontwikkeling, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> o wooneenheden (4 stuks) 3 ha o natuur 20 ha - Helofytenfilter 25 ha 	3,5 ha	Koen van den Boomen en Leo Mertens idem Waterschap De Dommel
3	Restaurant 't Weekend	<ul style="list-style-type: none"> - Restaurant plus speel- en activiteitenbos 	5 ha	Koen van den Boomen, Leo Mertens
4	Arboretum	Zie activiteit 1	-	Willy v.d. Vorst
5a	Golfbaan Strabrechtse Golf	<ul style="list-style-type: none"> - Golfbaanonderdelen - Natuur (bestaande en nieuw) 25 ha - Waterberging / waterzuivering 25 ha 	35 ha	Familie Swinkels idem idem, Waterschap De Dommel
5b	Ecologische VerbindingsZone (EVZ) Kleine Aa	<ul style="list-style-type: none"> - EVZ: Natuur en water - Minimale omvang EVZ: 5 ha (2000 x 25 m) - Landgoed / 8 wooneenheden 4 ha 	36 ha	Waterschap Aa en Maas, Gemeente Someren, Familie Swinkels Familie Swinkels
6	Camping De Kuilen	<ul style="list-style-type: none"> - 80 standplaatsen - Groepsaccommodatie (40 personen) - 20 paardenboxen 	2,5 ha	Jan v.d. Kruis
7	Groepsaccommodatie De Hoof		4 ha	Familie Hikspoors
8	Landgoederen	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zie landgoed bij activiteit 2 2) Zie landgoed bij activiteit 5b 3) Landgoed Kanters, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> o wooneenheden (3 stuks) 2 ha o waterberging 5 ha o natuur 4 ha 	2 ha 5 ha 4 ha	Toon Kanters idem, Waterschap De Dommel idem
9	Vlindertuin		-	Stichting Someren Natuurlijk
10	Gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten		1 ha	Gemeente Someren
11	Recreatieve routes		-	Gemeente Someren
12	Ontwikkelings- en uitvoeringsprogramma cultuurhistorie en archeologie		-	Jan Timmers (SAS), Ria Berkvens (SRE)
13	Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen		-	Gemeente Someren
	Totaal		205 ha	

De aard, omvang en situering van diverse planonderdelen hangt in belangrijke mate samen met bestaande functies, gewenste uitbreidingen en eigendomsverhoudingen. Dit betekent dat geen sprake kan zijn van een volledig andere indeling van het plangebied dan thans voorgesteld. Er is derhalve geen sprake van reële inrichtingsalternatieven naast het thans voorliggende streefbeeld (zie figuur 3.1). Wel is het denkbaar dat voor bepaalde planonderdelen varianten voor de inrichting kunnen worden onderkend (bijv. begrenzing, ontsluiting e.d.).

De diverse planonderdelen van het Projectlocatiegebied De Heihorsten zullen de komende tijd elk afzonderlijk worden uitgewerkt en gerealiseerd, waarbij een groot aantal verschillende initiatiefnemers betrokken is. Bovendien is daarbij sprake van fasering in de tijd. Ruimtelijke procedures, duidelijke werkafspraken en een heldere projectorganisatie moeten de gemeente in staat stellen om haar centrale rol in deze gebiedsontwikkeling te waarborgen. Partijen kunnen hun eigen gronden tot ontwikkeling brengen, met voldoende waarborg voor de gemeente ten aanzien van een duurzame inrichting en beheer. Het MER kan hierbij een hulpmiddel zijn voor de toetsing van de diverse planuitwerkingen.

Om hieraan nader invulling te geven wordt door de gemeente Someren uitgegaan van de volgende stapsgewijze aanpak bij de alternatiefontwikkeling in het MER:

1. In het nulalternatief gaat realisering van het Projectlocatiegebied De Heihorsten in zijn huidige vorm niet door. Dit alternatief beschrijft de autonome ontwikkeling van het gebied, dus zonder de diverse recreatieve ontwikkelingen. Deze situatie vormt de referentie voor de effectbeschrijving in het MER maar wordt, rekening houdend met de voorgeschiedenis en vanwege de gewenste ontwikkelingen in het kader van de Reconstructie, niet als reëel alternatief aangemerkt.
2. Als startpunt voor het MER geldt het streefbeeld voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten, zoals opgenomen in het Gebiedsontwikkelingsplan [5]. Dit wordt aangemerkt als basialternatief (BA) voor het MER. De verschillende planonderdelen uit streefbeeld worden in het MER verder toegelicht en de milieueffecten ervan worden beschreven. Voor onderdelen van het plan zullen zo nodig varianten worden ontwikkeld. Ook wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de gewenste en noodzakelijke samenhang tussen de verschillende planelementen.
3. De volgende stap omvat de uitwerking van het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten. Het MMA gaat uit van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu, maar dient wel binnen de competentie van de initiatiefnemer te liggen. Het MMA vormt vervolgens de basis voor de ontwikkeling van een toetsingskader voor de milieubeoordeling van de diverse afzonderlijke deelplannen binnen het Projectlocatiegebied de Heihorsten.
4. De derde en laatste stap bestaat uit het formuleren van het definitieve voorkeursalternatief (VA) van de initiatiefnemers. De basis daarvoor wordt gevormd door de vergelijking van het basialternatief (BA) met het meest milieuvriendelijke alternatief MMA. Middels een aanscherping van bepaalde onderdelen van het VA, waarbij input vanuit het MMA een belangrijke rol speelt, komt het uiteindelijke voorkeursalternatief (of een deel daarvan) tot stand. Dit vormt vervolgens de basis voor de planologische procedure.

4 Randvoorwaarden

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het vigerende beleidskader dat van belang is voor de realisering van het Projectlocatiegebied De Heihorsten. Voor een nadere toelichting op de beleidskaders wordt verwezen naar bijlage 4.

4.2 Reeds genomen besluiten

Internationaal beleid en wetgeving

Document	Korte omschrijving beleid en wetgeving	Invloed op voornemen
Habitatrichtlijn [16]	Bescherming van gebieden die van belang zijn voor het voortbestaan van bepaalde leefomstandigheden (habitat) of voor de bescherming van bepaalde bijzondere soorten.	Ja, onderzoek naar invloed op natuurwaarden
Vogelrichtlijn [17]	Bescherming van gebieden die een bijzondere status hebben voor de instandhouding van bepaalde (groepen van) vogels.	Ja, onderzoek naar invloed op natuurwaarden
Natura 2000	Het gebied Beuven-Strabrechtse Heide is aangemerkt als Natura 2000 gebied.	Ja, onderzoek naar invloed op natuurwaarden
Kaderrichtlijn Water [36]	Richtlijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de watersystemen in Europa, onder andere door het aanpakken van lozingen, het bevorderen van duurzaam watergebruik en het verminderen van grondwaterverontreinigingen.	Ja, Uitvoering Watertoets
Verdrag van Malta [19]	Onderzoek naar mogelijke archeologische overblijfselen bij alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen verplicht. Waar mogelijk behoud van vindplaatsen.	Archeologisch onderzoek verplicht

Rijksbeleid

Document	Korte omschrijving beleid en wetgeving	Invloed op voornemen
Natuurbeleidsplan [20]	Realisering EHS, opheffen versnippering en isolatie van natuurgebieden. Plangebied valt in beheersgebied, reservaatgebied en EVZ.	Toetsing nodig
Structuurschema Groene Ruimte [21]	Natuur- en landschapswaarden en onderdelen van EHS die verloren gaan of aangetast worden, moeten elders gecompenseerd.	Ja, plangebied valt in EHS
Structuurschema Groene Ruimte II [22]	Behoud, herstel en/of ontwikkeling van landelijk gebied, waarbij verlies door verstedelijking dient te worden gecompenseerd met (recreatief) aantrekkelijk groen.	Ja, plangebied valt in EHS
Nota Ruimte [23]	Richtlijnen voor ruimtelijke inrichting van Nederland. Uitgangspunten voor het landelijk gebied zijn het creëren van ruimte voor een vitaal platteland, kwaliteitsborging van de groene ruimte en bouwen aan een vernieuwd sociaal-economisch draagvlak met behoud van sociaal-culturele identiteit.	Passend

Document	Korte omschrijving beleid en wetgeving	Invloed op voornemen
Nationaal Milieubeleidsplan 4 [24]	Toekomstvisie naar komende dertig jaar waarin de gevolgen van de wereldwijde milieuproblematiek worden benoemd.	Aandacht voor milieukwaliteit
Vierde nota Waterhuishouding [25]	Duurzaam stedelijk waterbeheer, terugdringen van verdroging, reductie emissie diffuse bronnen en waterbodemsanering.	Duurzaam watersysteem
Nota Belvédère [26]	Beleidsnota gaat in op de wijze waarop in de ruimtelijke ordening met de cultuurhistorische kwaliteiten van een gebied kan worden omgegaan en welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Uitgangspunt is "behoud door ontwikkeling". In de nota zijn de belangrijkste gebieden afgebakend. Strabrechtse Heide is een Belvédèregebied [1].	Aandacht voor cultuurhistorie
Flora en faunawet [27]	Wet ter bescherming van flora en fauna. Inventarisatie van soorten en het effect op de populaties of individuen is noodzakelijk	Ja, inventarisatie noodzakelijk
Natuurbeschermingswet [28]	Regelt de bescherming van gebieden, die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Het Beuven (en omgeving) is aangewezen als 'Beschermd Natuurmonument'.	Wellicht vergunningplichtig
Nationaal bestuursakkoord Water [29]	Het Rijk, provincies, gemeenten en Waterschappen gaan samen een watersysteem opstellen om de problemen van zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat aan te pakken.	Duurzaam watersysteem
Anders omgaan met water, waterbeleid in 21 ^e eeuw [30]	Het hebben en houden van een veilig bewoonbaar land. Het instandhouden en versterken van duurzame watersystemen.	Duurzaam watersysteem

Provinciaal en regionaal beleid

Document	Korte omschrijving beleid en wetgeving	Invloed op voornemen
Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in balans [10]	Delen van het plangebied vallen onder GHS-landbouw, RNLE en EVZ Toetsing aan streekplan o.m. vanwege natuurwaarden	Toetsing
Provinciaal beleid cultuurhistorie en archeologie	Cultuurhistorie draag bij aan de identiteit van de woonomgeving en ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Het erfgoed moet ook op langere termijn behouden blijven. In de cultuurhistorische waardenkaart zijn de cultuurhistorische waarden in De Heihorsten weergegeven (bijlage 3)	Toetsing, aandacht voor archeologie en cultuurhistorie.
Rood voor Groen, nieuwe landgoederen in Brabant [14]	Deze provinciale nota vormt het toetsingskader voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. In de gebiedsvisie is sprake van de ontwikkeling van 3 nieuwe landgoederen.	Toetsing
Waterhuishoudingsplan 2, Samen werken aan water [31]	Hoofddoel is het bereiken en instandhouden van watersystemen, die ruimte bieden aan een gezond leefmilieu voor mens.	Duurzaam watersysteem
Reconstructieplan / milieueffectrapportage De Peel deel A en deel B [1][2]	Het plangebied is als Projectgebied Recreatie opgenomen in het Reconstructieplan De Peel.	Toetsing aan reconstructiedoelen
Beleid van de waterschappen [35,41]	De Kleine Aa is door Waterschap Aa en Maas aangewezen als natte ecologische verbindingzone (EVZ), waarvan realisering op langere termijn is voorzien. Waterberging en verbetering van de waterkwaliteit in het stroomgebied van de Peelrijt zijn doelstellingen van Waterschap De Dommel.	Passend Uitwerking i.s.m. Waterschappen

Gemeentelijk beleid

Document	Korte omschrijving beleid	Invloed op voor-nemen
Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Someren [32]	Projectlocatiegebied is aangewezen als Recreatief Ontwikkelingsgebied waardoor het relatief gemakkelijk om wijzigingen door te voeren in een meer recreatieve richting.	
Landschapsontwikkelingsplan De Peel [33]	Het LOP is een streefbeeld voor de regionale landschapsstructuur in de Peel. Het LOP vormt een regionaal en lokaal kader. Voor de afzonderlijke gemeenten is het regionale kader uitgewerkt naar een aantal werkkaarten.	
Waterplan Someren [34]	Samen met de andere waterpartners is in 2005 het Waterplan Someren opgesteld om het water en de waterdoelstellingen door te kunnen laten werken in ruimtelijke afwegingen.	Passend

4.3 Nog te nemen besluiten

Naast besluitvorming over artikel 19 Wro-procedures voor verschillende planonderdelen uit het Projectlocatiegebied De Heihorsten zal het nodig zijn om ook nog een aantal andere procedures te doorlopen. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan vergunningen en/of toestemmingen in het kader van:

- *Wet milieubeheer*: deze wet gaat uit van een integrale benadering van de milieuproblematiek, met als uitgangspunt dat een ieder voldoende zorg voor het milieu in acht moet nemen. Deze wet stelt een vergunning verplicht voor het oprichten of veranderen van bepaalde inrichtingen.
- *Wet bodembescherming*: uitgangspunt is dat niet op vervuilde grond wordt gebouwd.
- *Wet geluidhinder*: deze wet richt zich op de bestrijding van geluidhinder door infrastructuur en bedrijvigheid..
- *Bouwbesluit*: gaat in op eisen die aan gebouwen en bouwwerken worden gesteld.
- *Watertoets*: sinds februari 2001 is het verplicht om bij ruimtelijke ordeningsplannen een zgn. Watertoets uit te voeren. Onderdelen hiervan zijn vroegtijdig overleg met en beoordeling van het plan door de waterbeheerder en het opnemen van een waterparagraaf in het (ontwerp)besluit.
- *Flora- en faunawet*: indien als gevolg van de voorgenomen activiteit beschermde planten- of diersoorten worden beïnvloed, moet hiervoor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet worden aangevraagd.
- *Besluit luchtkwaliteit 2005*: in dit besluit zijn normen voor de luchtkwaliteit opgenomen die als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteit niet mogen worden overschreden.
- Verder zijn naar verwachting vergunningen nodig in het kader van de *Woningwet*, de *Bouwverordening*, de *APV*, de *Drank- en horecawet* en de *Welstandsnota*

5 Effecten

5.1 Algemeen

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit, varianten en alternatieven worden in het MER beschreven. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor de besluitvorming relevante milieuaspecten. De effecten worden beschreven ten opzichte van de autonome ontwikkeling van het plangebied, waarbij het nulalternatief als referentie geldt. Voor de omvang en ligging van het studiegebied wordt uitgegaan van het mogelijke beïnvloedingsgebied als gevolg van de realisering van de diverse planonderdelen binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten. De omvang daarvan kan per aspect verschillen. Bij de effectbeschrijving wordt, voor zover relevant, onderscheid gemaakt in effecten die optreden gedurende de aanleg en effecten als gevolg van het gebruik.

Per milieuaspect worden verschillende beoordelingscriteria geformuleerd. Getracht wordt de beoordeling zoveel mogelijk in kwantitatieve eenheden uit te drukken. Indien een kwantitatieve beoordeling niet mogelijk blijkt, zal de beoordeling in kwalitatieve zin plaatsvinden. In de effectbeschrijvingen wordt tevens aangegeven of effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn, op korte of langere termijn spelen en of er sprake is van cumulatieve effecten. Ook wordt aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk en/of noodzakelijk zijn. Naast het beschrijven van negatieve ontwikkelingen wordt ook ingegaan op positieve effecten voor het milieu. Bijzondere aandacht wordt besteed aan effecten die onderscheidend zijn.

Onderstaand wordt een eerste indruk gegeven van de milieueffecten die kunnen optreden bij de realisering en het gebruik van het Projectlocatiegebied De Heihorsten. Per milieuaspect zijn de effecten op hoofdlijnen aangeduid. Deze effecten, die naar verwachting het meest relevant zijn, worden in het MER onderzocht.

5.2 Bodem en water

Geologie, geomorfologie en bodem

De aanleg van de diverse planonderdelen leidt tot beroering van de bodem. Voor de golfbaan bijvoorbeeld gaat het om aanpassing van de bodemopbouw en aanleg van drainage. In het MER zal aandacht worden besteed aan de beïnvloeding van het reliëf, de eigenschappen en hergebruikmogelijkheden van het vrijkomende materiaal, het eventueel optreden van zettingen en mogelijke aantasting van de aanwezige leemlaag. Ook wordt ingegaan op effecten voor de milieukundige kwaliteit van de bodem.

Grondwater, oppervlaktewater en verontreiniging

Hoge prioriteit wordt toegekend aan het verbeteren van de waterkwaliteit in het stroomgebied van de Peelrijt. Naast verbetering van de waterkwaliteit wordt aandacht besteed aan de waterbergingsopgave. Gekoppeld aan de Peelrijt wordt extra ruimte voor waterberging gerealiseerd met een omvang van circa 30 hectare. Verder zullen maatregelen moeten worden getroffen om verdroging tegen te gaan. Effecten van maatregelen als meandering, waterberging en waterzuivering zullen in het MER moeten worden onderzocht.

5.3 Natuur, landschap, cultuurhistorie

Natuur

In het MER zal worden aangegeven op welke wijze behoud en versterking van bestaande natuurwaarden wordt bereikt. Daarbij zullen zowel positieve als negatieve effecten aan de orde komen. Ook wordt in de effectbeschrijving aangegeven welke effecten voor de in het gebied waargenomen flora en fauna te verwachten zijn. Hierbij kan worden gedacht aan vernietiging, versnippering, vervuiling, barrièrewerking en verstoring. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende soortgroepen. De uitvoering van de diverse planonderdelen binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten leiden tot een toename van de oppervlakte natuur en water in het gebied. In onderstaande tabel is globaal aangegeven wat de verwachte omvang daarvan is binnen enkele van de genoemde deelprojecten.

Tabel 5.1 Oppervlakte nieuwe natuur en ruimte voor water [4]

Project (nr.)	Nieuwe natuur (ha)	Ruimte voor water (ha) B (= berging) Z (= zuivering)
Verblijfsrecreatie (2)	20	25 (Z)
Golfbaan (5a)	10	25 (B)
EVZ Kleine Aa (5b)	36	
Landgoed ten zuiden van de golfbaan (8)	4	5 (B)
<i>Totaal</i>	<i>70 ha</i>	<i>55 ha</i>
Totaal nieuwe natuur en water	125 ha	

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Uitgangspunt voor de effectbeschrijving voor het aspect landschap vormt de toekomstige ruimtelijke hoofdstructuur van het Projectlocatiegebied. Daarbij zal plaatselijk sprake zijn van enige verdichting van het thans vooral open jonge ontginningsgebied. Een indicatie van de omvang van de voorgenomen wijziging van het gebruik van de gronden in het plangebied, wat uiteraard ook gevolgen heeft voor de ruimtelijke verschijningsvorm, is weergegeven in tabel 5.2. In het westelijke deel van het plangebied (golfbaan, recreatie-woningen) zullen de veranderingen in de landschappelijke structuur het grootst zijn. Het middengebied behoudt het open karakter en in het oostelijke deel, waar de EVZ Kleine Aa wordt gerealiseerd, zijn de landschappelijke veranderingen minder ingrijpend [5]. Daarnaast wordt in het MER aandacht besteed aan de mogelijke beïnvloeding van aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden, Het gaat daarbij om eventuele aantasting van cultuurhistorische elementen (o.a. gebouwen, bomen), structuren en patronen (o.a. wegen, verkaveling, zichtlijnen). Voor zover sprake is van aanwezige archeologische waarden zal de mogelijke beïnvloeding daarvan worden beschreven.

5.4 Woon en leefmilieu

Grondgebruik

Door uitvoering van de diverse deelprojecten zal het grondgebruik in het Projectlocatiegebied De Heihorsten ingrijpend veranderen. Zo beëindigen vier agrariërs hun bedrijfsactiviteiten. Aan de Provinciale weg verdwijnen drie agrarische bedrijven (twee intensieve veehouderijen, één rundveehouderij). Eén van deze intensieve veehouderijen wordt naar elders verplaatst. Ter plaatse van de geplande golfbaan stopt één gemengd agrarisch bedrijf. Er wordt in totaal ongeveer 20.000 m² aan stallen afgebroken. Deze agrarische functies maken vooral plaats voor natuur, water en recreatie en daarnaast zal nieuwe bebouwing worden gerealiseerd. In tabel 5.2 is weergegeven welke oppervlakte aan landbouwgrond uit productie wordt genomen en welke nieuwe functies daarbij zijn voorzien.

Tabel 5.2 *Oppervlakten van oude en nieuwe functies [5]*

Project	Landbouw uit productie	Nieuwe functies		
		Natuur en water	Recreatie	Bebouwing
Recreatieve Poort (1)	5 ha	-	5 ha (short golf, Arboretum)	-
Verblijfsrecreatie (2)	51,5 ha	45 ha (25 ha helofyten-filter; 20 ha natuur)	-	3,5 ha (45 kavels vakantiewoningen) 3 ha (4 wooneenheden landgoed)
Restaurant 't Week-end (3)	5 ha	-	5 ha (recreatiebos)	-
Golfbaan Strabrechtse Golf (5a)	70 ha	35 ha (25 ha waterberging en 10 ha natuur)	35 ha (golfsport)	-
Kleine Aa (5b)	40 ha	36 ha	-	4 ha (8 wooneenheden landgoed)
Groepsaccommodatie De Hoof (7)	4 ha	-	4 ha (recreatie-activiteiten en parkeren)	-
Landgoed Kanters (8)	11 ha	9 ha (5 ha waterberging en 4 ha natuur)	-	2 ha (3 wooneenheden landgoed)
<i>Totaal</i>	<i>186,5 ha</i>	<i>125 ha</i>	<i>49 ha</i>	<i>12,5 ha</i>
Algeheel totaal	186,5 ha	186,5 ha		

Infrastructuur

De nieuwe recreatievoorzieningen zullen leiden tot een toename van het verkeer. Bij het beoordelen van de effecten daarvan wordt in het MER ingegaan op de verkeerseffecten als gevolg van de toename van de bezoekersaantallen en de wijze van vervoer die deze bezoekers mogelijk zullen gaan benutten. Ook worden de effecten op/van aanwezige recreatieve routes binnen het studiegebied onderzocht [3]. Daarnaast wordt ingegaan op de effecten voor de overige (hoofd)infrastructuur in het plangebied (kabels en leidingen).

Geluid

De verandering van het grondgebruik van landbouw naar recreatie leidt tot een toename van de geluidsbelasting in het gebied. Dit kan zowel veroorzaakt worden door de toename van het verkeer als door de activiteit zelf. De toekomstige geluidsbelasting zal moeten worden getoetst aan de wettelijke normen. Bij overschrijding van de normen dienen geluidbeperkende maatregelen te worden getroffen.

Lucht

De effecten van de verkeerstoename, als gevolg van de vestiging van nieuwe recreatiebedrijven, voor de luchtkwaliteit worden op hoofdlijnen in het MER beschreven. Ook wordt ingegaan op de verbetering van de luchtkwaliteit als gevolg van het verdwijnen van een aantal agrarische bedrijven, waardoor de ammoniakuitstoot afneemt en bijbehorende stankcirkels verdwijnen. De geplande recreatieve ontwikkelingen in De Heihorsten zijn vergeleken met de uitbreidingsmogelijkheden die het Reconstructieplan voor agrarische bedrijven biedt. Het streefbeeld en de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden botsen niet.

Externe veiligheid

De voorgenomen activiteiten veroorzaken geen toename van veiligheidsrisico's voor omwonenden. Wel zal in het MER moeten worden ingegaan op een mogelijke toename van het veiligheidsrisico langs de belangrijkste verkeersroute in het gebied.

6 Het vervolg

6.1 Algemeen

Voordat een artikel-19 procedure (of een bestemmingsplan) rechtskracht verkrijgt, dienen de daarvoor geldende procedures conform de Wet op de Ruimtelijke Ordening te worden doorlopen. Aangezien het hierbij gaat verschillende m.e.r.-plichtige activiteiten, dient tevens de procedure van de milieueffectrapportage uit de Wet milieubeheer te worden gevolgd. De samenhang tussen beide procedures is weergegeven in figuur 6.1.

6.2 Milieueffectrapportage

Doel van deze milieueffectrapportage (m.e.r.) is het onderzoeken van de milieueffecten die optreden als gevolg van de realisering van het Projectlocatiegebied De Heihorsten en de diverse planelementen die daarvan deel uitmaken. In het kader van de m.e.r. worden de volgende stappen doorlopen:

- *Opstellen startnotitie*

De startnotitie is het eerste document dat in het kader van een milieueffectrapportage wordt opgesteld. De startnotitie heeft als doel informatie te bieden aan het bevoegd gezag (gemeenteraad van Someren), de bevolking en omwonenden, de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie-m.e.r.) en andere wettelijke adviseurs over de plannen van de initiatiefnemer(s). Met het verschijnen van de startnotitie gaat de procedure van de milieueffectrapportage formeel van start.

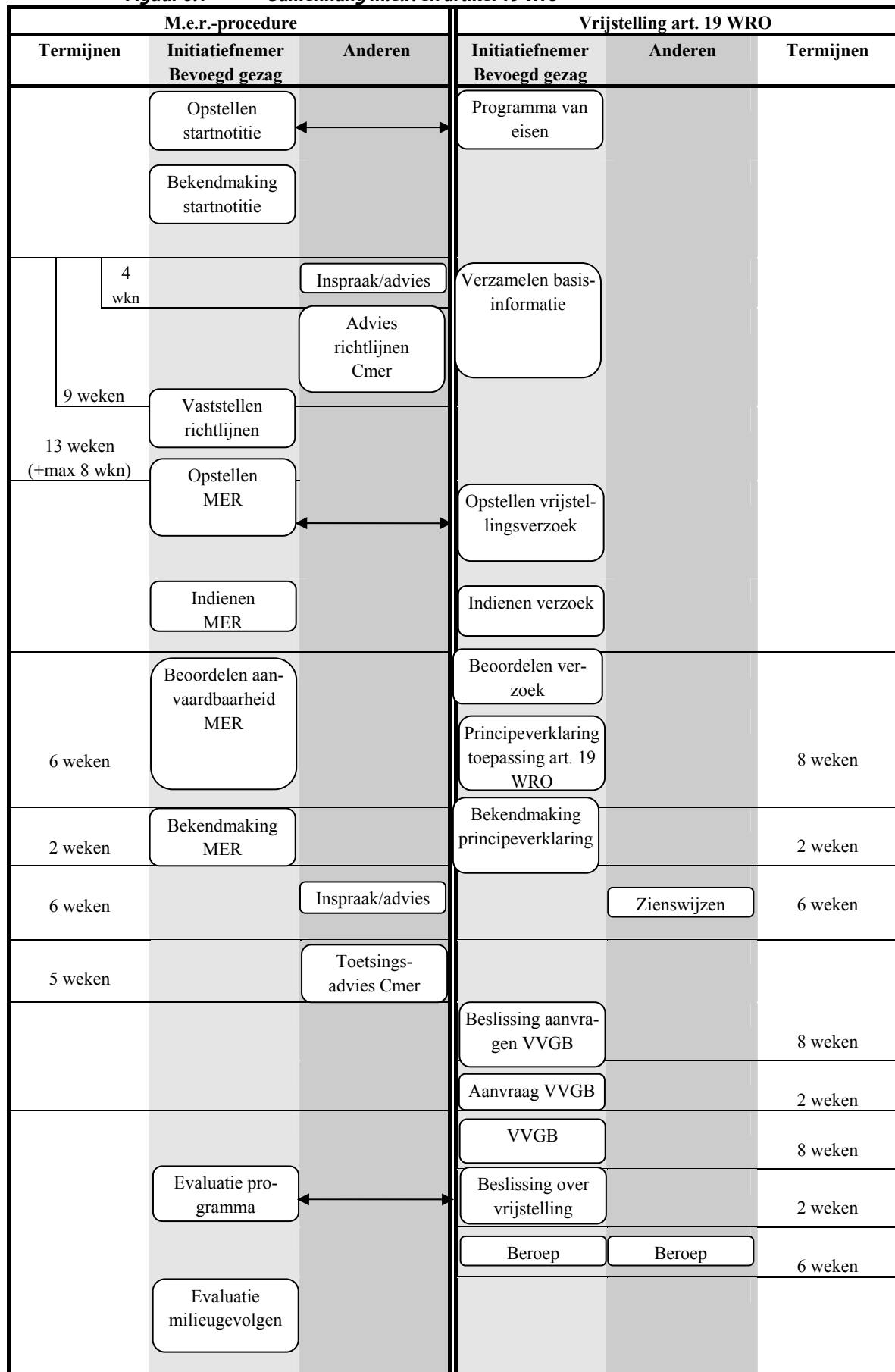
- *Inspraak en richtlijnen*

Het verschijnen van de startnotitie wordt openbaar bekend gemaakt. Gedurende een maand is vervolgens inspraak op de startnotitie mogelijk. Ook wordt de startnotitie door het Bevoegd Gezag voor advies naar de Commissie-m.e.r. en de andere wettelijke adviseurs gestuurd. Alle inspraakreacties worden doorgestuurd naar de Commissie-m.e.r., die een advies voor de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) opstelt. Aan de hand van dit advies stelt het Bevoegd Gezag vervolgens de definitieve richtlijnen voor het MER De Heihorsten vast. De richtlijnen geven aan waaraan het MER moet voldoen om een, vanuit oogpunt van milieu, overwogen besluit te kunnen nemen over de voorliggende artikel 19 procedures. De wettelijk vastgestelde tijd voor inspraak en het vaststellen van de richtlijnen bedraagt dertien weken.

- *Opstellen milieueffectrapport (MER)*

Nadat de richtlijnen door het Bevoegd Gezag zijn vastgesteld kan het milieueffectrapport (MER) voor het Projectlocatiegebied de Heihorsten worden opgesteld. In het MER worden de plannen van de diverse initiatiefnemers beschreven en wordt aangegeven welke kansrijke varianten en/of alternatieven in beeld zijn. De te verwachten milieueffecten van het voorkeursplan, varianten en alternatieven worden beschreven en met elkaar vergeleken. Op basis hiervan wordt vervolgens vastgesteld welk alternatief de voorkeur heeft van de initiatiefnemers (VA) en welk alternatief de minste nadelige gevolgen voor het milieu heeft (MMA)

Figuur 6.1 Samenhang m.e.r. en artikel 19 Wro

Inspraak en toetsing

Na beoordeling en aanvaarding van het MER door het Bevoegd Gezag kan de inspraakprocedure van start gaan. De mogelijkheid tot inspraak wordt via publicaties bekend gemaakt. Tevens wordt door het Bevoegd Gezag een exemplaar van het rapport naar de Commissie-m.e.r. en de overige wettelijke adviseurs gestuurd. De Commissie-m.e.r. toetst het MER op de wettelijke eisen, juistheid en volledigheid. Bij deze toetsing worden de binnengekomen inspraakreacties betrokken. Als uitgangspunt voor de toetsing geldt dat het milieueffectrapport voldoende kwaliteit moet bevatten om tot een afgewogen besluit te komen over de artikel 19 procedure. Het eindoordeel van de Commissie-m.e.r. wordt, nadat dit is besproken met het Bevoegd Gezag, neergelegd in een toetsingsadvies. De wettelijke termijn voor inspraak en toetsing is negen weken.

6.3 Artikel 19 Wro

In samenhang met het doorlopen van de m.e.r.-procedure wordt een artikel 19 Wro-procedure doorlopen voor diverse planonderdelen binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten. Eén van deze procedures heeft betrekking op de nieuwe golfbaan, een m.e.r.-plichtig besluit. Aan het gebruik van de zelfstandige projectprocedure ex artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (ZPP) zijn verscheidene voorwaarden verbonden. Allereerst dient sprake te zijn van een concreet initiatief. Ten tweede mag het bestemmingsplan waarvan vrijstelling wordt gevraagd niet ouder zijn dan 10 jaar. Als sprake is van een bestemmingsplan ouder dan 10 jaar, zal concreet aantoonbaar dienen te worden gemaakt dat binnen afzienbare tijd een nieuw bestemmingsplan zal worden gemaakt.

- *Ruimtelijke onderbouwing*

Een noodzakelijk onderdeel bij het doorlopen van de ZPP is het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing. Deze vormt de motivering voor het verlenen van de vrijstelling. Zonder goede ruimtelijke onderbouwing (en een Verklaring van Geen Bezwaar van de Provincie) kan de gemeente voor de voorgenomen activiteit geen vrijstelling verlenen van het vigerend bestemmingsplan.

- *Verzoek tot vrijstelling*

Nadat het formele verzoek tot het verlenen van vrijstelling is ingediend zal er binnen 8 weken door de gemeenteraad of het college van B&W, indien dit door gemeenteraad is gedelegeerd, een besluit genomen worden over het al dan niet medewerking verlenen aan het vrijstellingsverzoek.

- *Ter inzage legging*

Na besluitvorming over het voornemen om vrijstelling te verlenen door de gemeente, liggen de aanvraag om vrijstelling en de concept-ruimtelijke onderbouwing 2 weken ter inzage ten behoeve van inspraak. Hierna wordt door het college van B&W, met inachtneming van de inspraakreacties, de definitieve ruimtelijke onderbouwing vastgesteld. Vervolgens worden de aanvraag om vrijstelling en de vastgestelde ruimtelijke onderbouwing opnieuw 6 weken ter inzage gelegd. Hiertegen kunnen schriftelijke zienswijzen worden ingediend. Met inachtneming van de reacties wordt het vrijstellingsverzoek gereed gemaakt voor het aanvragen van een Verklaring van Geen Bezwaar bij de provincie.

- *Verklaring Van Geen Bezwaar*

De gemeenteraad of het college nemen binnen 8 weken een besluit over het aanvragen van een 'Verklaring van Geen Bezwaar' (VVGB) bij de Provincie alvorens dit vrijstellingsverzoek aan de Provincie wordt voorgelegd.

- *Vrijstelling*

Binnen 8 weken neemt de Provincie een beslissing over de Verklaring Van Geen Bezwaar. Vervolgens beslist de gemeenteraad of het college binnen 2 weken over het verlenen van het vrijstellingsverzoek en de eventuele bouwvergunning. Dit besluit wordt ter inzage gelegd ten behoeve van bezwaar.

Het ligt in de bedoeling van de gemeente Someren om dit jaar te starten met de voorbereidingen voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan Buitengebied voor de hele gemeente. Ook het Projectlocatiegebied De Heihorsten gaat daarvan onderdeel uitmaken. De diverse artikel-19 procedures die voor afzonderlijke planelementen worden doorlopen, anticiperen op dit nieuwe bestemmingsplan. Het MER voor De Heihorsten kan te zijner tijd, zo nodig aangevuld met een actualisatie, tevens een rol spelen bij de besluitvorming over dit nieuwe bestemmingsplan.

6.4 Reacties op de startnotitie

Met de publicatie van deze startnotitie is de m.e.r.-procedure voor het Projectlocatiegebied De Heihorsten van start gegaan. Voor vragen of nadere informatie over de startnotitie kunt u terecht bij:

Gemeente Someren
Afdeling Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Postbus 290
5710 AG SOMEREN
tel. (0493) 494888

Gedurende de inspraakperiode over de startnotitie, die bekend wordt gemaakt door de gemeente middels een advertentie in een lokaal en/of regionaal blad, kunt u een schriftelijke reactie sturen naar:

Gemeenteraad van Someren
Postbus 290
5710 AG SOMEREN

Bijlage 1 Geraadpleegde literatuur

- [1] Provincie Noord-Brabant,
Reconstructieplan / milieueffectrapportage De Peel, deel A.
's Hertogenbosch, 22 april 2005.
- [2] Provincie Noord-Brabant,
Reconstructieplan / milieueffectrapportage De Peel, deel B.
's Hertogenbosch, 22 april 2005.
- [3] Buiting Bosontwikkeling,
Starnotitie m.e.r. golfbaan Someren.
Dieren, 27 november 2006.
- [4] Grontmij,
Projectlocatiegebied Recreatie de Heihorsten, gebiedsvisie.
Someren, januari 2006.
- [5] Grontmij,
Projectlocatiegebied Recreatie de Heihorsten, gebiedsontwikkeling.
Someren, 21 december 2006.
- [6] Royal Haskoning,
Quick scan Strabregtse Heide, maatregelen waterkwaliteit.
's Hertogenbosch, 26 juli 2006.
- [7] Royal Haskoning,
Quick scan Strabregtse Heide, Deel 2: nadere uitwerking helofytenfilter en effecten op kwel.
's Hertogenbosch, 10 oktober 2006.
- [8] Provincie Noord-Brabant, directie Ruimtelijke Ordening en Handhaving
Principeuitspraak Gebiedsvisie De Heihorsten (brief)
's Hertogenbosch, 27 maart 2007.
- [9] Grontmij,
Duurzaam herstel Strabrechtse Heide, Deelproject: Somerense Heide peeldrijft /
Witte Loop Beuven.
Eindhoven, 7 februari 2002.
- [10] Provincie Noord-Brabant,
Streekplan Noord-Brabant 2002.
Vastgesteld 22 februari 2002, gedeeltelijk herzien 3 december 2004.
- [11] Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
Natura 2000
www.minlnv.nl – onderwerpen – natura 2000

- [12] Stichting voor de Nederlandse Archeologie,
www.sna.nl/malta
- [13] Milieu & Natuurcompendium
www.mnp.nl, zoekwoord 'flora en faunawet'
- [14] Provincie Noord-Brabant,
Rood voor Groen, nieuwe landgoederen in Brabant.
's Hertogenbosch, november 2004.
- [15] Provincie Noord-Brabant,
www.brabant.nl wonen – ruimte in brabant – nieuwe landgoederen
- [16] Raad voor de Europese Gemeenschappen,
Richtlijn no. 92/43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. (Habitatrichtlijn).
Brussel, 1979.
- [17] Raad voor de Europese Gemeenschappen,
Richtlijn no. 79/409 inzake het Behoud van de Vogelstand (Vogelrichtlijn).
Brussel, 1979.
- [18] Buiting Bosontwikkeling,
Flora- en faunaonderzoek Strabrechtse Golf.
Dieren, augustus 2006
- [19] Verdrag van Malta 1992
- [20] Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
Natuurbeleidsplan.
's-Gravenhage, 13 oktober 1992.
- [21] Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Structuurschema Groene Ruimte (SGR).
's-Gravenhage, 1993.
- [22] Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
Structuurschema Groene Ruimte-2 (SGR2).
's-Gravenhage, januari 2002.
- [23] Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Landbouw, Natuurbeheer en Voedselveiligheid, Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken,
Nota Ruimte. Ruimte voor ontwikkeling
Den Haag, 23 april 2004.
- [24] Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Nationaal Milieubeleidsplan 4 (NMP-4).
's-Gravenhage, juni 2001.
- [25] Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
Vierde Nota Waterhuishouding. Regeringsvoornemen.
's-Gravenhage, september 1997.

- [26] Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
Nota Belvédère.
Den Haag, juli 1999.
- [27] Flora en faunawet.
Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998.
In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- [28] Natuurbeschermingswet.
Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998.
- [29] Nationaal Bestuursakkoord Water
Den Haag, 2 juli 2003
<http://www.ipo.nl/documents/nbw.pdf>
- [30] Provincie Noord-Brabant,
Cultuurhistorische waardenkaart
<http://chw.brabant.nl/chw/>
- [31] Provincie Noord-Brabant,
Samen werken aan water; Waterhuishoudingsplan 2 1998-2002.
's-Hertogenbosch, 1998.
- [32] Gemeente Someren,
Bestemmingsplan Buitengebied 1998
Someren, 1998
- [33] Grontmij en Bureau Praedium,
Landschapsontwikkelingsplan De Peel, conceptrapportage.
April 2007
- [34] Gemeente Someren,
Ontwikkelingsplan Landschappelijke elementen
- [35] Waterschap De Dommel
Door water gedreven, waterbeheerplan 2001-2004
Boxtel, december 2001
- [36] Europese Gemeenschap,
De kaderrichtlijn water: in ieders belang. Brochure uit 2002.
www.kaderrichtlijnwater.nl
- [37] Besluit milieueffectrapportage 1994,
zoals gewijzigd bij Besluit van 16 augustus 2006
(uitvoering richtlijnen nrs. 2001/42/EG en 2003/35/EG)
Staatsblad 2006, nr.388.
- [38] Milieu & natuur compendium,
<http://www.mnp.nl/mnc/i-nl-1308.html>
Natuurbeleid - Natuurgebieden - inrichting en bescherming
- [39] Ministerie VROM,
Dossier kaderrichtlijn water
www.vrom.nl

- [40] Provincie Noord-Brabant,
RLG atlas
- [41] Waterschap Aa en Maas,
Waterbeheersplan
Boxtel, juni 2000
- [42] Provincie Noord Brabant
Risicokaart Noord-Brabant (testversie)

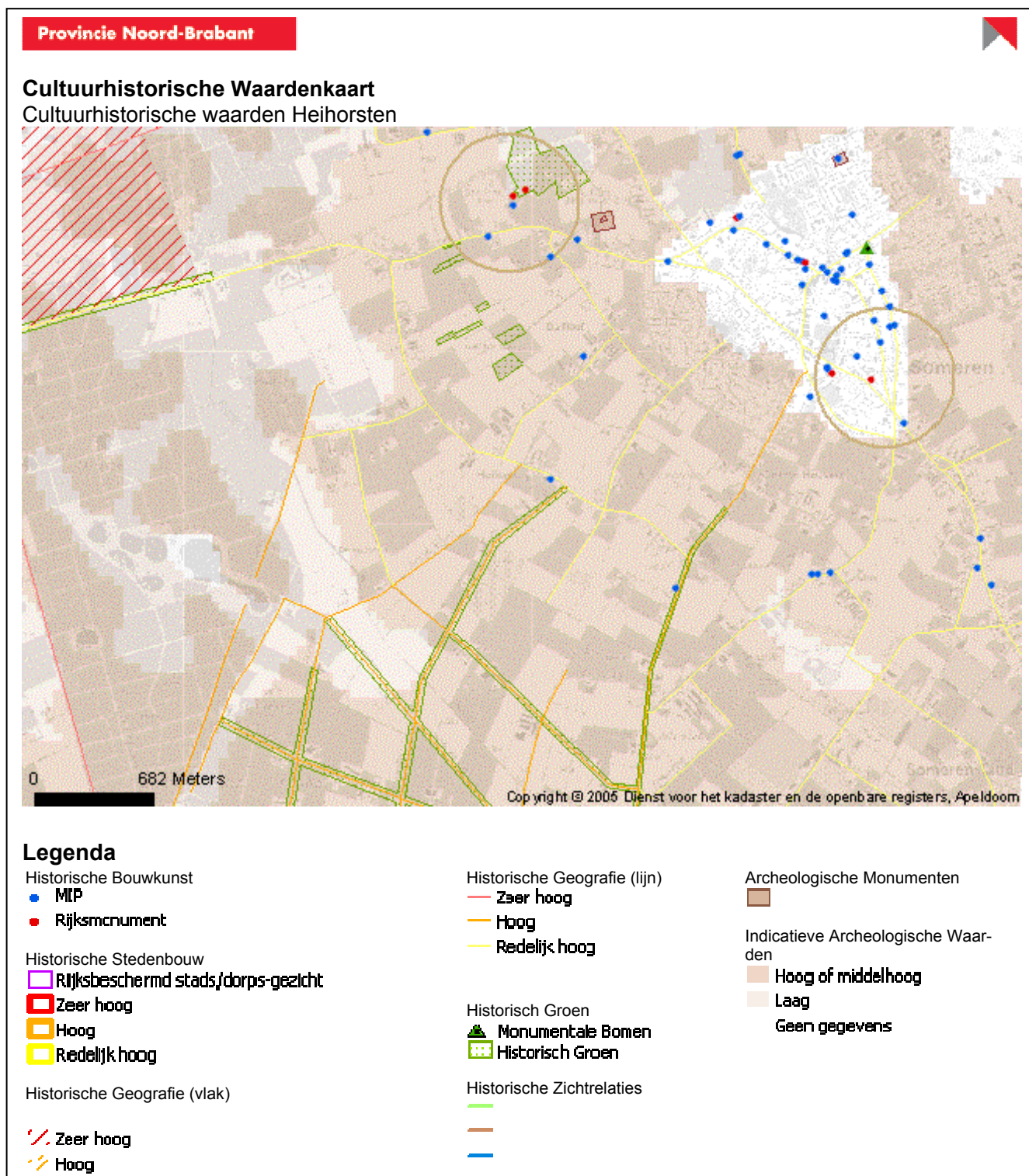

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Aanlegfase	In MER: fase gedurende welke activiteiten worden uitgevoerd die specifiek verband houden met de aanleg van de woningbouw (in dit geval)
Abiotisch	Behorend tot de niet-levende natuur (vergelijk: biotisch).
Alternatief	Een totaaloplossing die afwijkt van de oplossing die is beschreven bij de voorgenomen activiteit. Alternatieven kunnen zijn opgebouwd uit een reeks van varianten op de voorgenomen activiteit.
Amfibieën	Koudbloedige gewervelde dieren die zowel op het land als in het water leven (kikkers, padden, salamanders)
Archeologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.
Autonome ontwikkeling	Veranderingen die zich voltrekken indien de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd.
Bevoegd gezag	Besluitvormend orgaan volgens de m.e.r.-procedure.
Bodem	Vaste deel der aarde waarin zich bevinden water, lucht en organismen.
Cie-mer	Commissie voor de milieueffectrapportage. Een commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag adviseert over de inhoud van het MER en dit na afronding ook toetst.
Compensatiebeginsel	Ruimte die voor een bepaalde activiteit (bijv. groen) verloren gaat, moet gecompenseerd worden met een ruimte-reservering voor diezelfde activiteit op een andere plaats.
Cultuurhistorie	Elementen die informatie bevatten over de (ontstaans)geschiedenis van het landschap.
dB(A)	Decibel (A-gewogen); maat voor het geluidniveau.
Duurzame ontwikkeling	Ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om in hun behoeften te voorzien.
Ecologie	De wetenschap van de betrekkingen tussen organismen en hun milieu.
Ecologische verbindingzone	Een bestaande of (verder) te ontwikkelen migratiemogelijkheid mogelijkheid voor flora en fauna tussen natuurkerngebieden
Fauna	Dierenwereld
Flora	Plantenwereld
Geluidhinder	Gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid.
Geohydrologie	De leer van het vóórkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van grondwater.
Geomorfologie	Wetenschap die zich bezig houdt met de ontstaanswijze, vorm en opbouw van het aardoppervlak..
Grondwaterstand	(= freatisch niveau). Hoogte (ten opzichte van een referentieniveau) van een punt, waar het grondwater een waterdruk heeft die gelijk is aan de atmosferische druk.
Grondwatertrap	Klasse-indeling van het over een reeks van jaren gemiddelde verloop van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld.
Infrastructuur	Systeem van voorzieningen en verbindingen als spoorwegen en vaarwegen, hoogspanningskabels, waterleidingen etc.
Initiatiefnemer	Natuurlijk persoon of privaats- of publiekrechtelijk persoon die een activiteit wil ondernemen en daarover een besluit vraagt.
Inspraak	Mogelijkheid om informatie te verkrijgen en om een mening, wens of bezwaar kenbaar te maken.

Kwel	Naar boven gerichte grondwaterbeweging, resulterend in het uittreden van grondwater aan het maaiveld.
Landschap	"Wat je ziet als je buiten bent" ofwel het geheel van visueel waarneembare kenmerken aan het oppervlak van de aarde.
m.e.r.	Milieueffectrapportage, de procedure.
MER	Milieueffectrapport. Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit en alternatieven de milieueffecten worden beschreven. In het MER wordt <u>niet</u> beslist of een activiteit kan doorgaan.
Milieu	Volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne: het geheel van en de relaties tussen water, bodem, lucht, mensen, dieren, planten en goederen.
Milieucategori- sering	Indeling van economische en andere activiteiten op grond van de milieuhinder die veroorzaakt wordt voor andere activiteiten. Er worden daarbij 6 milieucategorieën onderscheiden.
MMA	Meest Milieuvriendelijk Alternatief. Alternatief waarbij de negatieve milieueffecten het kleinst zijn en maatregelen ter beperking van de effecten worden toegepast.
Mobiliteit	Beweeglijkheid
Multimodaliteit	Principe dat aangeeft dat een gebied via verschillende vervoerswijzen ontsloten kan worden (bijv. aansluiting op weg, rail en water).
Natuurgebied	Een gebied met duidelijke natuur- en landschapswaarden die in hun planologische functieaanduiding (mede) tot uiting komen.
Nieuw landgoed	een functionele eenheid van minimaal 10 hectare grond bestaande uit bos of andere natuur al dan niet met agrarische gronden met een productiedoelstelling. Een nieuw landgoed is voor 90% openbaar toegankelijk.
Nulalternatief	Het alternatief waarbij de bestaande situatie gehandhaafd wordt en er dus geen ingreep wordt gepleegd.
Referentie	Vergelijking of maatstaf.
Stroomgebied	Gebied dat afwater op eenzelfde oppervlaktewater.
Variant	Mogelijkheid om via iets andere deeloplossingen voor een alternatief de doelstelling te realiseren.
Vegetatie	De concrete begroeiing van wilde planten in een bepaald gebied in de door hen zelf aangenomen orde en structuur.
Waterhuishouding	(Van de bodem) berging en beweging van water met opgeloste stoffen in de bodem.
Zonering	Activiteiten die elkaar slecht verdragen worden op een ruimtelijke manier van elkaar gescheiden. Bijvoorbeeld d.m.v. een open gebied of groenstroken.

Bijlage 3 Cultuurhistorische Waardenkaart

Bijlage 4 Beleidskader

Internationaal beleid

Habitatrichtlijn [16]

Deze EG richtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door in standhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in Europa. In Habitatrichtlijngebieden bestaat de verplichting om maatregelen te treffen om de te beschermen habitats en/of soorten in stand te houden en de verplichting maatregelen te treffen om kwaliteitsverlies en verstoring te voorkomen.

Vogelrichtlijn [17]

De Vogelrichtlijn (1979) heeft betrekking op de instandhouding en de regulering van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten in Europa. Biotopen en leefgebieden van vogels moeten beschermd, hersteld, dan wel in stand gehouden worden. De Vogelrichtlijn wijst bepaald ebeschermingszones aan. In deze leefgebieden moeten speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen.

Natura 2000 [18]

Natura-2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Beide richtlijnen zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet. Op dit moment wijst Nederland de Natura 2000-gebieden officieel aan [11]. In de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn staan ook maatregelen voor soortenbescherming. Deze beschermde soorten zijn ook opgenomen in de Flora- en faunawet. In en rond Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten geldt voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de natuur een vergunningplicht.

Kaderrichtlijn water [36]

De Kaderrichtlijn water is een Europese richtlijn gericht op de verbetering van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. De KRW is sinds december 2000 van kracht en maakt het mogelijk om verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater internationaal aan te pakken. Doel is in 2015 de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in orde te hebben [39]. In het verleden zijn vele Europese richtlijnen op het gebied van water verschenen. De Kaderrichtlijn water moet in deze verschillende soorten regels meer eenheid brengen.

Verdrag van Malta [19]

Het Europese Verdrag van Malta beoogt het cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt beter te beschermen [12]. In april 1992 werd de verdragstekst door de leden van de Europese ministerraad ondertekend. Uitgangspunt van het verdrag is dat het archeologisch erfgoed al voordat het tot monument is verklaard, integrale bescherming nodig heeft en krijgt [12]. Daarom moet vaak vooraf onderzoek gedaan worden naar de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden.

Rijksbeleid

Natuurbeleidsplan [20]

In het Natuurbeleidsplan zijn het vergroten van de oppervlakte aan natuurgebieden, het opheffen van versnippering en isolatie van natuurgebieden en het voorkomen van aantasting van potenties voor natuurontwikkeling als belangrijke beleidslijnen opgenomen. Het natuurbeleid spitst zich toe op het tot stand brengen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Daartoe zijn natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones aangegeven. Dit beleid is verder uitgewerkt door de provincie. Het Projectlocatiegebied De Heihorsten heeft met uitzondering van De Heihorsten (beheersgebied) de status van reservaatgebied.

Structuurschema Groene Ruimte [21]

Het Structuurschema Groene Ruimte omvat het nationaal ruimtelijk beleid voor de land- en tuinbouw, natuur, landschap, recreatie en toerisme, bosbouw en visserij en de samenhang daartussen. Als door een voorgenomen activiteit natuur en landschapswaarden verloren gaan, moeten deze worden gecompenseerd. Dit betekent dat natuurgebieden en/of landschapselementen van een vergelijkbare oppervlakte en kwaliteit moeten worden teruggebracht.

Structuurschema Groene Ruimte-2 [22]

In het Structuurschema Groene Ruimte-2 staat beschreven hoe het kabinet het landelijk gebied wil behouden, herstellen en ontwikkelen. Daarbij wordt vooruit gekeken tot het jaar 2018. De manier waarop noodzakelijke en gewenste functies worden gecombineerd en de wijze waarop ongewenste functies kunnen worden geweerd komen hierin aan de orde. Ook zijn de voorwaarden vanuit milieu en water benoemd. Het SGR2 is gekoppeld aan de Vijfde Nota RO, die inmiddels is vervangen door de Nota Ruimte.

Nota Ruimte [23]

Op 23 april 2004 heeft het kabinet de Nota Ruimte vastgesteld. Het ruimtelijk rijksbeleid is zoveel mogelijk ondergebracht in deze ene strategische nota op hoofdlijnen. De Nota Ruimte is gebaseerd op het Tweede Structuurschema Groene Ruimte [22] en de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening. Over het landelijk gebied schrijft de nota: "in de meer landelijke gebieden vraagt een aantal ontwikkelingen om een passend, deels ruimtelijk antwoord. Het aantal agrarische bedrijven neemt af en de leefbaarheid en vitaliteit van verschillende gebieden gaat achteruit. Daarom creëert het kabinet ruimte voor een vitaal platteland. Het gaat er daarbij om de middelen en de inzet enerzijds te richten op een vernieuwd sociaal-economisch draagvlak met behoud van sociaal-culturele identiteit en anderzijds om bij te dragen aan kwaliteitsborging van de groene ruimte." Het kabinet kiest voor een dynamische, op ontwikkeling gericht ruimtelijk beleid. Het accent verschuift van 'het stellen van beperkingen' naar 'het stimuleren van ontwikkelingen'. Hierdoor komt er ruimte voor dynamiek.

Nationaal Milieubeleidsplan 4 (2001)[24]

Met het verschijnen van het Nationaal Milieubeleidsplan 4 (NMP4) blijft ook het NMP3 onverkort van kracht. Het NMP4 is geen alles omvattend milieubeleidsplan, maar kijkt dertig jaar vooruit naar wereldwijde dimensies van het milieuvraagstuk. In het NMP4 is een overzicht gegeven van maatregelen om "een gezond en veilig leven in een aantrekkelijke omgeving temidden van vitale natuur te realiseren in 2030". Het NMP4 benoemt zeven grote milieuproblemen: verlies biodiversiteit, klimaatverandering, overexploitatie natuurlijke hulpbronnen, bedreigingen van de gezondheid, bedreigingen van de externe veiligheid, aantasting van de leefomgeving en onbeheersbare risico's.

Vierde Nota Waterhuishouding(1997) [25]

De Vierde Nota Waterhuishouding beschrijft de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de waterhuishouding. Hoofddoelstelling is "het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd". Hierbij zijn van belang:

- ruimte voor gebiedsgericht beleid (o.a. duurzaam stedelijk waterbeheer);
- terugdringen van de verdroging;
- waterbodempromblematiek in relatie tot de verontreiniging van het oppervlaktewater met diffuse bronnen.

Nota Belvédère [26]

Eind jaren '90 is de Nota Belvédère uitgebracht waarin bijzondere aandacht wordt gevraagd voor cultuurhistorie. Uitgangspunt van de nota is 'behoud door ontwikkeling'. In de nota zijn belangrijke cultuurhistorische gebieden afgebakend. Binnen deze gebieden bestaat de mogelijkheid tot het verkrijgen van subsidie.

Flora en Faunawet [27]

De Flora en Faunawet bundelt de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen. Ook is in deze wet opnieuw vastgesteld welke planten- en diersoorten in Nederland beschermd zijn. Belangrijkste consequentie van deze nieuwe wet is dat ontheffing moet worden aangevraagd voor uitvoeringswerkzaamheden in de meest brede zin van het woord, als een soort of leefgebied van een beschermde soort door deze werkzaamheden kan worden aangetast. Dat geldt voor alle beschermde soorten, waaronder een groot aantal vrij algemeen voorkomende soorten.

Natuurbeschermingswet [28]

De Strabrechtse Heide en het Beuven zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet aangewezen als Natura 2000 gebied. Dit betekent onder andere dat wanneer plannen of ingrepen in de omgeving van een dergelijk Natura 2000 gebied een significante negatieve effect (kunnen) hebben op de kenmerken van dat natuurgebied, die plannen of ingrepen vergunningplichtig zijn.

Nationaal bestuursakkoord water [29]

Klimaatveranderingen, zeespiegelstijging, bodemdaling en verstedelijking maken een nieuwe aanpak van het water noodzakelijk. In 2001 sloten daarom Rijk, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en VNG de Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw. De resultaten van deze samenwerking zijn neergelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). In het NBW is vastgelegd op welke wijze, met welke middelen en langs welk tijdspad de overheden gezamenlijk de grote wateropgave voor Nederland in de 21^e eeuw willen aanpakken.

Provinciaal en regionaal beleid*Streekplan Noord-Brabant 2002 'Brabant in Balans' [10]*

Het hoofddoel van het Streekplan is het realiseren van zorgvuldiger ruimtegebruik. Daarvoor worden vijf leidende principes gehanteerd: meer aandacht voor de onderste lagen; zuinig ruimtegebruik; concentratie van verstedelijking; zonering van het buitengebied en grensoverschrijdend denken en handelen. Het centrale gedeelte van het Projectlocatiegebied De Heihorsten is in het streekplan aangeduid als GHS-landbouw (struweelvogelgebied en leefgebied kwetsbare soorten). Het beleid is erop gericht de waarden van het gebied te behouden en waar mogelijk te versterken. Een deel van het gebied valt binnen de Regionale Natuur- en Landschapseenheid (RNLE). In deze RNLE-zone worden rode functies onder voorwaarden toegestaan en worden landschappelijke waarden en cultuurhistorische kwaliteiten, in samenhang met het landbouwkundig gebruik, verder ontwikkeld. De Kleine Aa is als Ecologische Verbindingszone aangeduid.

Partiële herziening van het Streekplan Noord-Brabant 2002 [10a]

Deze herziening is met name gericht op het herstellen van diverse onvolkomenheden uit het Streekplan 2002 en de implementatie van enkele nieuwe onderdelen.

Rood voor Groen, nieuwe landgoederen in Brabant [14]

Om naast ruimte voor wonen en werken ook ruimte voor natuur en landschap te creëren, hanteert de provincie als één van de instrumenten het beleid voor landgoederen. Een nieuw landgoed heeft idealiter een meerwaarde voor natuur en ecologie, recreatie, cultuurhistorie en landschap, beeldkwaliteit en kent een goede inpassing van het nieuwe 'rood'. Gelet hierop grenst een nieuw landgoed bij voorkeur aan zowel stedelijk- als aan natuurgebied [15].

Waterhuishoudingsplan 2, Samen werken aan water [31]

In het provinciale Waterhuishoudingsplan 2 zijn de hoofdlijnen van het waterbeleid in Noord-Brabant vastgelegd. Hoofddoel is het bereiken en instandhouden van watersystemen, die ruimte bieden aan een gezond leefmilieu voor mens, dier en plant.

Reconstructieplan / Milieueffectrapport De Peel Deel A en deel B [1, 2]

Om de ontwikkeling van nieuwe functies in het landelijk gebied meer in balans te brengen met de economische activiteiten in het landelijk gebied, wordt getracht via reconstructie functieveranderingen door te voeren. Het reconstructieplan is geen blauwdruk maar geeft richting aan de ontwikkelingen die in De Peel wenselijk worden geacht. Uitgangspunt is dat bij nieuwe ontwikkelingen afwisseling en diversiteit in het gebied behouden blijven. In het Reconstructieplan De Peel is het projectgebied De Heihorsten als Projectlocatiegebied Recreatie aangeduid. In een Projectlocatiegebied Recreatie is clustering mogelijk van grootschalige en kleinschalige verblijfsrecreatieve bedrijven, dagattracties, intensieve toeristisch-recreatieve voorzieningen en openluchtrecreatiegebieden.

Beleid van de waterschappen [35, 41]

Waterberging en verbetering van de waterkwaliteit in het stroomgebied van de Peelrijt zijn van groot belang voor het waterschap De Dommel. Hoewel de Peelrijt geen EVZ is, ondersteunt het waterschap initiatieven die leiden tot een verhoging van de ecologische kwaliteit van deze waterloop. In het gebied zijn geen waterbergingsgebieden begrensd. Het waterschap ondersteunt de aanleg en inrichting van waterbergingsgebieden in dit gebied. Ter verbetering van de waterkwaliteit ziet het waterschap kansen voor de aanleg van helofytenfilters en maatregelen gericht op het laten meanderen van de Peelrijt. Naast waterberging en verbetering van de waterkwaliteit ligt er in het kader van de Reconstructie ook een opdracht om de verdroging terug te dringen. Verondieping van de Peelrijt en het vasthouden van water binnen het systeem van de detailontwatering kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

De Kleine Aa is een ecologische verbindingszone (EVZ). De realisatie van deze EVZ is door het Waterschap Aa en Maas pas op langere termijn voorzien. De inrichting van deze EVZ is gericht op het ontwikkelen van een zogenoemde natte as waarlangs houtige elementen, poelen, ruigten en dergelijke worden aangelegd (of bestaande versterkt) ten behoeve van amfibieën. Als doelsoort waarvoor dit gebied geschikt moet zijn is de zeldzame Heikikker gekozen. Het beheer van de waterloop wordt gericht op de functie 'Water voor landnatuur'. Naast de 10 meter (langs de waterloop) waarbinnen het waterschap maatregelen kan nemen, is het beleid er op gericht dat de gemeente in een aanliggende strook van 15 meter zorgt voor een adequaat beschermingsbeleid (bijvoorbeeld in de vorm van een aanlegvergunningstelsel) of een vergoeding voor het beheer.

Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan Buitengebied 1998 Gemeente Someren [32]

In het thans nog vigerende Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Someren hebben de gronden binnen het Projectlocatiegebied De Heihorsten overwegend een agrarische bestemming. Wel is het Projectlocatiegebied in ditzelfde bestemmingsplan tevens aangewezen als "Recreatief Ontwikkelingsgebied". Dit betekent dat het relatief eenvoudig is om bestemmingswijzigingen in een meer recreatieve richting door te voeren. De diverse bestemmingen (circa 30) binnen het plangebied gaan in het algemeen uit van het bestaande occupatiepatroon. Het is de bedoeling van de gemeente Someren om nog dit jaar te starten met de voorbereiding voor een nieuwe bestemmingsplan buitengebied.

Landschapsontwikkelingsplan De Peel [33]

In de Reconstructiecommissie de Peel is in 2006 afgesproken dat in aanvulling op het Reconstructieplan een Landschapsontwikkelingsplan voor de gehele Peel zal worden opgesteld. Hoewel diverse gemeenten in één of andere vorm al een landschapsbeleid geformuleerd hadden, ontbrak het aan een gemeenschappelijk kader dat de ambitie aangeeft voor het landschap en inrichting en beheer ervan. Het LOP is een streefbeeld voor de regionale landschapsstructuur in de Peel. Het LOP vormt een regionaal en lokaal kader. Voor de afzonderlijke gemeenten is het regionale kader uitgewerkt naar een aantal werkkaarten. Per gemeente is een uitvoeringsprogramma geformuleerd. Voor de gemeente Someren is het uitvoeringsprogramma gebaseerd op de gemeentelijke beleidsnota's 'Ontwikkelingsplan Landschappelijke elementen' en 'Landschapsbeleidsplan' [33]. De Heihorsten is in het LOP als afzonderlijk plangebied benoemd. Per landschapstype zijn verschillende stimulerings-elementen (provinciale stimuleringskader) genoemd die gebruikt kunnen worden om het landschap te versterken.

Waterplan Someren [34]

In 2005 is door de gemeente Someren samen met de andere waterpartners (Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel, Brabant Water en de provincie Noord-Brabant) het Waterplan Someren opgesteld. Doel van dit plan is om het thema water en daaruit voortkomende waterdoelstellingen door te kunnen laten werken in alle ruimtelijke afwegingen. De in bijlage 5 genoemde watermaatregelen ter oplossing van diverse knelpunten in het stroomgebied van de Peelrijt zijn onderdeel van het Waterplan Someren.

Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten Gebiedsvisie [4]

In het Reconstructieplan De Peel is het plangebied aangeduid als Projectlocatiegebied Recreatie. Om het gebied verder te kunnen ontwikkelen heeft de gemeente Someren het initiatief genomen om een gebiedsvisie voor het Projectlocatiegebied op te stellen. Uitgangspunt van deze visie is dat in samenhang met de gewenste sociaal-economische ontwikkelingen (m.n. toerisme en recreatie) de realisatie van de Gebiedsvisie ook een bijdrage moet leveren aan de totstandkoming van andere Reconstructiedoelen. In de gebiedsvisie zijn de verschillende planonderdelen uitgewerkt en vertaald naar een totaalplan

Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten Gebiedsontwikkeling [5]

Dit rapport is een jaar na de Gebiedsvisie verschenen. In de Gebiedsontwikkeling is de Gebiedsvisie verder uitgewerkt naar de actuele situatie. De Gebiedsvisie en de Gebiedsontwikkeling vormen de planologische basis voor de procedures die voor realisatie van de plannen noodzakelijk zijn.

Bijlage 5 Oplossingsrichtingen water

In het project Duurzaam herstel Strabrechtse Heide [9] (deelproject Somerense Heide Peelrijt / Witte Loop Beuven, Grontmij 2002) is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de waterknelpunten in het stroomgebied van de Peelrijt op te lossen. De grootste knelpunten in het stroomgebied van de Peelrijt zijn de waterkwaliteit en de lage waterstanden in de zomer. Zowel op de Strabrechtse Heide als in het landbouwgebied Somerense Heide is er sprake van verdroging.

In het project Duurzaam herstel zijn maatregelen onderzocht waarmee globaal de volgende drie problemen kunnen worden aangepakt:

1. Verdrogingsbestrijding: zowel op de Strabrechtse Heide als in het landbouwgebied Somerense Heide zijn de grondwaterstanden vooral in de zomerperiode te laag.
2. Verbeteren waterkwaliteit van de Peelrijt
3. Water vasthouden in eigen stroomgebied

De aangedragen oplossingen hebben betrekking op het herinrichten van de Witte Loop en er worden voorstellen gedaan voor het aanleggen van waterretentiegebieden. Daarnaast zijn er verschillende activiteiten uitgewerkt die in het landbouwgebied uitgevoerd kunnen worden (LOP-stuwijtjes, bedrijfswaterplannen, riolering etc.).

Als vervolg op het onderzoek van Grontmij is door Royal Haskoning in 2006 nader onderzoek uitgevoerd naar maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren (Quick scan Strabrechtse Heide, maatregelen waterkwaliteit [6]). Hieronder is een korte samenvatting van de belangrijkste resultaten daaruit opgenomen.

Vanwege de slechte waterkwaliteit van de Peelrijt wordt het water sinds 1986 om de Strabrechtse Heide heen geleid via een koppelleiding naar de Kleine Aa. Mede hierdoor is op de Strabrechtse heide sprake van verdroging. De vraag is of de waterkwaliteit, binnen redelijke termijn, zodanig verbeterd kan worden dat het water te allen tijde aan de kwaliteitseisen voldoet en niet meer omgeleid hoeft te worden. Om deze vraag te beantwoorden zijn verschillende maatregelen onderzocht. In het onderzoek wordt de volgende conclusie getrokken over in te zetten maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren.

- *Brongerichte maatregelen*

De belasting van het oppervlaktewater in de Peelrijt met stikstof en fosfaat is globaal twee keer zo hoog als het gemiddelde voor zandgronden in Nederland. Door het invoeren van generiek mestbeleid kan de waterkwaliteit in 2030 met maximaal enige tientallen procenten worden verbeterd. De reeds genomen maatregelen in het gebied, zoals de aanleg van riolering in het buitengebied en de invoering van bedrijfswaterplannen, hebben slechts een marginale verbetering van de waterkwaliteit tot gevolg tot 2030.

- *Helofytenfilter*

Met een helofytenfilter is het niet realistisch om het water zo ver te zuiveren dat het water altijd voldoet aan de eisen die het Beuven vraagt. Het helofytenfilter zou dan 660 hectare groot moeten worden. Het aanleggen van een waterberging helpt bij het afvlakken van de aanvoerpieken.

De meest effectieve aanpak is combinatie van een helofytenfilter met een waterberging. Bij een oppervlakte helofytenfilter van 50 hectare en een waterberging van 40 hectare, met een waterschijf van 2 meter, komt de totaal-fosfor concentratie alleen nog boven de norm bij de allerhoogste afvoerpieken (voldoet in 97% van de tijd). Deze pieken komen slechts in enkele winters voor; bijvoorbeeld de situatie van de winter van 2001/2002. Met een gecombineerde waterberging van 20 ha en een helofytenfilter van 25 ha wordt in 80% van de tijd aan de norm voor totaal-P voldaan

Bijlage 6 Beschrijving deelactiviteiten

Onderstaande beschrijving van de deelprojecten is overgenomen uit het rapport Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten Gebiedsontwikkeling (2006) [5].

1 De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum

De boerderij aan de Provinciale weg 37 te Someren is eigendom van de gemeente Someren. Het pand is vervallen en de omgeving maakt een enigszins verwaarloosde indruk. De gemeente Someren heeft in 2003 initiatiefnemers opgeroepen om te komen met voorstellen voor een passende herbestemming. In het Reconstructieplan wordt gesteld dat de nieuwe bestemming een poortfunctie moet vervullen voor het Projectlocatiegebied Recreatie (Recreatieve Poort) enerzijds en het natuurgebied Keelven anderzijds. De Recreatieve Poort moet dus een verzamel- en vertrekpunt worden van waaruit men, goed geïnformeerd en gedocumenteerd, wandelend of fietsend, De Heihorsten, de Strabrechtse Heide en het bosgebied ten noorden van de Provinciale weg kan gaan verkennen. Met de ligging aan de Provinciale weg wordt volgens het Reconstructieplan aan belangrijke randvoorwaarden (poortfunctie en goede ontsluiting) voldaan.

Uiteindelijk heeft de gemeente Someren op 24 maart 2004 bepaald dat het plan van Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid moet worden gerealiseerd. Het plan beoogt een versterking van de toeristisch-recreatieve functie van de Recreatieve Poort in relatie tot het omringende gebied. Het betreft zaken als:

- Realiseren bezoekers- en informatiecentrum met centrale parkeervoorziening
- Realiseren faciliteiten voor wandelaars, fietsers en ruiters (stalling)
- Realiseren van een horecavoorziening (terras, sanitaire voorzieningen)
- Realiseren speeltuin en kinderboerderij met dierenweide
- Realiseren shortgolf
- Aandacht voor het educatieve aspect (informatie, voorlichting en educatie)
- Aandacht voor het maatschappelijke aspect (ouderen, kinderen, Stichting ORO)

Vanuit de Stichting ORO wordt gedacht aan het aanbieden van een dagbesteding aan licht gehandicapten onder professionele begeleiding. De werkzaamheden kunnen variëren van koken en bakken tot het verzorgen van dieren, het onderhouden van het terrein en baliewerkzaamheden. Overleg hierover met de Stichting ORO heeft reeds plaatsgevonden en de win-win-situatie wordt door alle betrokken partijen erkend.

De bestaande langgevelboerderij aan de Provinciale weg 37 zal worden vervangen door een bezoekers- en informatiecentrum. Met betrekking tot het realiseren van shortgolf (spelvorm tussen midgetgolf en golf over afstanden van 30 tot 70 meter) geldt dat deze voorziening wordt aangelegd als een zogenoemde bosbaan. Op de locatie Provinciale weg 37 wordt een bos aangeplant. In het bos (circa 5 ha) worden de holes van de shortgolfbaan aangelegd.

Stand van zaken december 2006

Met betrekking tot de inrichting van de Recreatieve Poort en het buitenterrein van het Bezoekerscentrum c.q. het terrein waar shortgolf gespeeld moet gaan worden, heeft overleg plaatsgevonden met de initiatiefnemer van het Arboretum (project 4). Men is overeengekomen dat het spelen van shortgolf en de inrichting van een Arboretum in samenhang kunnen worden gerealiseerd.

Daarom is het de bedoeling om het Arboretum op het terrein van de Recreatieve Poort te realiseren. Op 29 september 2006 hebben Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid hun bedrijfsplan bij de gemeente ingediend. Dit bedrijfsplan is gebaseerd op het oorspronkelijke idee van een bezoekerscentrum gecombineerd met shortgolf.

Met het voortschrijden van de kaders voor de verdere ontwikkelingen binnen De Heihorsten, worden de verschillende initiatieven steeds verder uitgediept en geconcretiseerd. Het bedrijfsplan van Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid is hier een voorbeeld van. Het College van B&W van de gemeente Someren wil de gemeenteraad in december 2006 informeren over het bedrijfsplan van Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid, de gemeenteraad voorstellen het bedrijfsplan voor kennisgeving aan te nemen en de procedures op te starten die noodzakelijk zijn voor het realiseren van het plan. Om te voorkomen dat de Keelvenboerderij (weer) wordt gekraakt, heeft de gemeente Someren de boerderij onbewoonbaar gemaakt. Inmiddels is door de gemeente Someren, vooruitlopend op de ontwikkelingen, een sloopvergunning voor de Keelvenboerderij afgegeven.

2 Verblifsrecreatie (luxe vakantiewoningen) in een bos- en waterrijke omgeving, een landgoed en helofytenfilters

Langs de zuidzijde van de Provinciale weg liggen tussen de Recreatieve Poort en Restaurant 't Weekend drie agrarische bedrijven. Het betreft twee intensieve veehouderijen en een melkveehouderij. In principe zijn de agrarische bedrijven bereid om te beëindigen en/of om te verplaatsen (één van de intensieve veehouderijen heeft in het kader van de verplaatsingsregeling subsidie gekregen om te verplaatsen). Een lokale projectontwikkelaar is geïnteresseerd in het kopen van de gronden van de agrariërs om een aantal toeristisch-recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken, in combinatie met landschapsbouw (bos, landgoed, helofytenfilter). De agrariërs trekken gezamenlijk op en zijn bereid om hieraan mee te werken mits hun gronden voldoende opbrengsten genereren en de inrichting van de zone langs de Provinciale weg voldoende positieve effecten op de omgevingskwaliteit tot gevolg heeft. Het beëindigen van de bedrijfsvoering van de drie agrariërs langs de Provinciale weg betekent dat in ieder geval de stallen worden afgebroken; de woningen kunnen eventueel bij de herinrichting van de zone langs de Provinciale weg worden ingepast.

Op hoofdlijnen betreft dit project de volgende onderdelen:

- Beëindigen van de bedrijfsvoering van de drie agrarische bedrijven langs de Provinciale weg (sloop van de stallen en verkoop van de gronden).
- Opheffen van de hindercirkels (geur) en het ammoniakknelpunt waardoor nieuwe ontwikkelingen een kans krijgen (die tot dan op slot zaten).
- Realiseren van verblifsrecreatie (luxe vakantiewoningen) in een bos- en waterrijke zone langs de Provinciale weg.
- Realiseren van één of enkele zuiveringsmoerassen op de meest lage en natte plekken in relatie tot het traceren en inrichten van de Peelrijt (pilot verbetering waterkwaliteit van Waterschap De Dommel), waarbij de relatie met aanleg van de golfbaan (project 5) en het antiverdrogingsproject Strabrechtse Heide (Witte Loop, Beuven) nadrukkelijk aan de orde is.
- Realiseren van openbaar toegankelijke bos- en heidegebieden (rekening houdend met struweelvogels) in de zone tussen de Recreatieve Poort en Restaurant 't Weekend waarin in ieder geval een landgoed en een arboretum zijn opgenomen.
- Realiseren van een landgoed dat groter is dan 15 ha waarin vier wooneenheden zijn opgenomen (zie ook bij project 8).
- Realiseren van een goede ontsluiting voor de zone langs de Provinciale weg en de meer naar het zuiden gelegen Golfbaan Strabrechtse Golf (mogelijk via de Kuilerstraat).
- Realiseren van een goede landschappelijke en ruimtelijke integratie tussen de omringende bedrijven/voorzieningen en initiatieven (Recreatieve Poort, Bezoekerscentrum, vakantiewoningen, Restaurant 't Weekend en de Golfbaan Strabrechtse Golf).

Stand van zaken december 2006

Inmiddels is door de lokale projectontwikkelaar een overeenkomst met de drie agrariërs langs de Provinciale weg gesloten. Deze overeenkomst betreft de verkoop van 51,5 ha landbouwgrond door de agrariërs aan de projectontwikkelaar. Het is de bedoeling om in de zone langs de Provinciale weg 45 vakantiewoningen te bouwen (totale perceelsoppervlakte 3,5 ha met een bebouwd oppervlak van maximaal 0,5 ha). Dit houdt in dat 48 ha resteert voor de realisatie van bos, heide, natuur, waterzuivering (helofytenfilter) en landgoedontwikkeling. Van deze 48 ha is 25 ha gereserveerd voor het realiseren van een helofytenfilter. De resterende 23 ha is gereserveerd voor landgoedontwikkeling.

Met betrekking tot het zuiveren van het water van de Peelrijt kan het volgende worden opgemerkt (Royal Haskoning, juli 2006). De belasting van het oppervlaktewater in de Peelrijt met stikstof en fosfaat is globaal twee keer zo hoog als het gemiddelde voor zandgronden in Nederland. Door het mestbeleid (Minas, mestwetgeving 2006) kan de waterkwaliteit in 2030 met maximaal enige tientallen procenten worden verbeterd. Vooral de uitspoeling van fosfaat zal nog vele tientallen jaren blijven najlen.

De reeds genomen maatregelen in het gebied (aanleg riolering buitengebied, invoering bedrijfswaterplannen) hebben slechts een marginale verbetering (minder dan 1 %) van de waterkwaliteit tot gevolg tot 2030. Het is niet realistisch om het water met een helofytenfilter zo ver te zuiveren dat het water altijd voldoet aan de eisen die het Beuven (Strabrechtse Heide) stelt. Dan zou namelijk een helofytenfilter van 650 ha noodzakelijk zijn. Dit is uit het oogpunt van omvang en kosten niet reëel. De meest effectieve aanpak is een combinatie van een helofytenfilter met een waterberging. Met een gecombineerde waterberging van 30 ha en een helofytenfilter van 25 ha wordt in 80 % van de tijd aan de norm voor totaal-P voldaan.

Met Staatsbosbeheer, Waterschap De Dommel en de provincie Noord-Brabant is afgesproken dat het project De Heihorsten zoveel als mogelijk is, wil bijdragen aan het zuiveren van het water in de Peelrijt zodat dit water op (zo kort mogelijke) termijn over de Strabrechtse Heide kan vloeien. De huidige plannen voorzien in waterberging (25 ha binnen de golfbaan; project 5) en een helofytenfilter (25 ha binnen het onderhavige project). Voorts ligt er een initiatief om ten zuiden van de golfbaan, aansluitend aan de golfbaan en langs de Peelrijt, een landgoed te ontwikkelen en hierin ook een waterberging (5 ha) op te nemen. Op deze wijze kan het project De Heihorsten realiseren dat 80 % van de tijd aan de norm voor totaal-P wordt voldaan. Aanvullende maatregelen buiten De Heihorsten kunnen dit percentage nog doen stijgen.

3 Restaurant 't Weekend

Voor Restaurant 't Weekend geldt dat met name de hindercirkels van de intensieve veehouderij ten westen van het restaurant jarenlang de uitbreidingsplannen hebben verhinderd. De plannen van de (voormalige) eigenaar van Restaurant 't Weekend om hotelaccommodatie te realiseren en het geheel op een goede manier landschappelijk in te passen zijn daarom nooit van de grond gekomen. Echter, nu de intensieve veehouderij ten westen van Restaurant 't Weekend in het kader van de verplaatsingsregeling subsidie heeft toegewezen gekregen om te verplaatsen, is het mogelijk om eventuele plannen bij Restaurant 't Weekend te realiseren.

Stand van zaken december 2006

Inmiddels heeft de projectontwikkelaar die ook project 2 wil realiseren, Restaurant 't Weekend overgenomen. Deze overname betreft het restaurant op een kavel van 2 ha en, direct ten zuiden van het restaurant, een kavel van 5 ha.

Het is de bedoeling dat de ontwikkelingen rondom Restaurant 't Weekend onderdeel worden van de opnieuw in te richten zone langs de Provinciale weg. De ontwikkelingen langs de Provinciale weg betreffen de zone van de Recreatieve Poort (inclusief bezoekerscentrum) in het westelijk gedeelte van De Heihorsten tot aan het gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten in het oostelijk gedeelte van De Heihorsten.

Het is de bedoeling om Restaurant 't Weekend om te bouwen tot een familierestaurant. Wel hebben de provincie Noord-Brabant en de gemeente Someren gesteld dat alle ontwikkelingen gericht moeten zijn op de toeristisch-recreatieve markt en niet op de zakelijke markt. Het is dus niet de bedoeling om ter plaatse bijvoorbeeld een congrescentrum te ontwikkelen. Hierover wil de gemeente Someren met de initiatiefnemers duidelijke (juridische) afspraken maken. Voorts is het plan om op de kavel die grenst aan de zuidzijde van Restaurant 't Weekend een speel- en activiteitenbos te ontwikkelen (oppervlakte 5 ha; deze oppervlakte is geen onderdeel van de bij project 2 genoemde 51,5 ha landbouwgrond van de drie agrariërs langs de Provinciale weg). Het betreft hier zowel de realisatie van indoor- als outdoorvoorzieningen in een bosrijke omgeving voor kinderen en jongeren. Over de voorzieningen die met wil realiseren, wordt overlegd met de gemeente Someren maar ook met de deelnemers aan het jongerenatelier dat in het voorjaar is georganiseerd door KDS (Kenniscentrum voor Duurzame Stads- en Streekontwikkeling) en Projectatelier 119.

4 Arboretum

De Nederlandse Dendrologische Vereniging (NDV) heeft een collectie van enkele honderden unieke bomen. Deze bomen staan nu op een locatie die moet worden opgeheven. De vereniging zoekt een nieuwe locatie voor het situeren van de bomen c.q. het inrichten van een Arboretum (circa 5 ha) en stelt de bomen gratis ter beschikking. Tevens neemt de vereniging het beheer en onderhoud van de nieuwe locatie op zich.

De Nederlandse Dendrologische Vereniging wil bij voorkeur aansluiting zoeken bij de Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum langs de Provinciale weg. Het Arboretum zal worden ontwikkeld als een parkachtig gebied met wandelpaden en informatie over de bomen die er staan en groeien. Gezien het karakter van het Arboretum en het aanwezige educatieve aspect, ligt een koppeling met de Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum voor de hand. Wat betreft zaken als parkeren, horeca en dergelijke kunnen bezoekers van het Arboretum gebruikmaken van de voorzieningen van de Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum.

Stand van zaken december 2006

Met betrekking tot de inrichting van Recreatieve Poort en het buitenterrein van het Bezoekerscentrum c.q. het terrein waar shortgolf gespeeld moet gaan worden, heeft reeds overleg plaatsgevonden met de ontwikkelaars van de Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum (project 1). Men is overeengekomen dat het spelen van shortgolf en de inrichting van een Arboretum in samenhang kunnen worden gerealiseerd. Indien op dit terrein niet voldoende ruimte voor het Arboretum aanwezig is, dan zal worden onderzocht of een uitbreiding van het Arboretum aansluitend aan het terrein van de Recreatieve Poort tot de mogelijkheden behoort. De gemeente Someren (eigenaar van het terrein van de Recreatieve Poort) heeft reeds een gebruiksovereenkomst naar de Nederlandse Dendrologische Vereniging (NDV) gestuurd. In principe kan, na het ondertekenen en terugsturen van de gebruiksovereenkomst door de NDV, worden aangeplant.

Inmiddels hebben Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid (project 1) hun bedrijfsplan bij de gemeente Someren ingediend. Dit bedrijfsplan is gebaseerd op de realisatie van een Recreatieve Poort gecombineerd met shortgolf. Het College van B&W van de gemeente Someren wil de gemeenteraad in december 2006 informeren over het bedrijfsplan van Lantinga/Overwater/Bosgroep Zuid en voorstellen om de procedures op te starten die noodzakelijk zijn voor het realiseren van het plan. Er wordt reeds gewerkt aan een inrichtingsplan voor de Recreatieve Poort waarin Arboretum en shortgolf worden opgenomen. De initiatiefnemer voor het Arboretum is hierbij betrokken, evenals de gemeente Someren.

5a Golfbaan Strabrechtse Golf

De projectgroep 'Golf in Someren' heeft het Projectplan 'Strabrechtse Golf' ontwikkeld. Het is een initiatief dat ligt binnen De Heihorsten. De Projectgroep 'Golf in Someren' wil een kwalitatief hoogwaardige 18 holes golfbaan (inclusief een 9 holes oefenbaan en de noodzakelijke golf- en horecavoorzieningen) ontwikkelen in het westelijke gedeelte van De Heihorsten, aansluitend aan de Strabrechtse Heide.

De projectgroep wil bij de ontwikkeling, de aanleg en het beheer van de golfbaan de kansen voor de aspecten water en natuur ten volle benutten, mede gezien het feit dat de golfbaan in struweelvogelgebied is gelegen. Als doelstellingen kunnen worden genoemd:

- Het binnen de golfbaan reserveren van een oppervlakte voor waterberging (gekoppeld aan de Peelrijt)
- Het realiseren van structuurvariatie en een verscheidenheid aan natuurdoeltypen
- Het creëren van mantel- en zoomvegetaties
- Het creëren van complete waterbiotopen

De doelstelling van het Waterschap De Dommel is om in het stroomdal van de Peelrijt te komen tot berging en kwaliteitsverbetering van water en het tegengaan van de verdroging van de Strabrechtse Heide. Binnen de golfbaan is het mogelijk om aan deze doelen invulling te geven. Het is de bedoeling om binnen de golfbaan een oppervlakte van 25 ha te reserveren voor waterberging. Eventueel kan de Peelrijt uit het oogpunt van water en waternatuur worden verlegd. Deze maatregelen sluiten overigens aan op de initiatieven langs de Provinciale weg (project 2) waarbij eveneens ter verbetering van de kwaliteit van het water in de Peelrijt, één of enkele helofytenfilters worden gerealiseerd.

Het realiseren van een combinatie van bos, struweel, moerasoevers, open ruimten en ruigten is in ecologisch opzicht van belang. Bij de ontwikkeling van de golfbaan is de realisatie van structuurvariatie en verschillende natuurdoeltypen uitgangspunt. Welke natuurdoeltypen worden gekozen, is afhankelijk van de natuurpotenties van de locatie (welke habitat kan zich het beste op een bepaalde locatie ontwikkelen?), de onderliggende groeiplaats (welke potentieel natuurlijke vegetatie is te verwachten?) en de in de omgeving aanwezige natuur (voor welke doelsoorten kunnen extra niches worden gerealiseerd?). Bij het ontwerp van de golfbaan wordt dus rekening gehouden met de habitateisen van de in de omgeving aanwezige (bedreigde) doelsoorten zodat deze zich kunnen handhaven of zelfs uitbreiden. Op deze wijze wordt een bijdrage geleverd aan het handhaven en versterken van de biodiversiteit. Een groot gedeelte van de golfbaan zal niet (volledig) worden ingeplant maar wordt ontwikkeld als tee, fairway, rough en green. Er ontstaan dus op een groot aantal plaatsen en over een grote lengte (ongeveer 6 kilometer) overgangen van open naar dicht in de vorm van mantel- en zoomvegetaties. In ecologisch opzicht zijn deze overgangen zeer waardevol en ook ruimtelijk en landschappelijk zijn deze natuurlijke overgangen gewenst. Open water en met name de overgangen van land naar water (plasdrassituaties, oeverbiotopen) zullen binnen het ontwerp van de golfbaan een belangrijke rol spelen.

Stand van zaken december 2006

In de huidige situatie is het gedeelte van het struweelvogelgebied waar de golfbaan is geprojecteerd, geheel in gebruik als landbouwgebied. Het gebied is in dat opzicht dan ook niet optimaal ingericht voor struweelvogels (de variatie in open en meer besloten landschap en landschappelijke elementen als struweel/boschages en erf- en wegbepantingen kunnen nadrukkelijker worden gerealiseerd dan nu het geval is). Het gebied is in de huidige situatie dus meer een struweelvogelgebied-in-potentie. De aanleg van de golfbaan kan hierin een positieve rol spelen als bij de inrichting van de golfbaan met de struweelvogels rekening wordt gehouden. Met betrekking tot de struweelvogels stelt de gemeente Someren dan ook randvoorwaarden aan het ontwerp van de golfbaan en is zij bereid om met betrekking tot de inrichting van het gehele gebied De Heihorsten met de struweelvogels rekening te houden.

De oppervlakte van de golfbaan bedraagt 85 hectare. Dit is 1,5 keer groter dan de gemiddelde golfbaan in Nederland. Dit met het oogmerk om een kwalitatief hoogwaardige wedstrijd- baan te ontwikkelen met veel meer ruimte voor landschap, natuur en water dan voor de golfbaan c.q. de sport strikt noodzakelijk is. Binnen de 85 ha die de totale golfbaan beslaat, is 35 ha gereserveerd voor de golfsport (holes, greens, driving-range, infrastructuur, horeca). Binnen de golfbaan is sprake van bestaande natuur (15 ha) maar ook van nieuwe natuur (35 ha).

Binnen de oppervlakte nieuwe natuur is een oppervlakte van 25 ha gereserveerd voor waterberging (zie in dit verband ook de passage over waterberging en waterzuivering bij project 2). Naast het realiseren van de golfbaan zijn de initiatiefnemers tevens bereid om de ecologische verbindingszone langs de Kleine Aa te realiseren (project 5b).

Gezien de omvang van de golfbaan is het noodzakelijk om een de procedure van de milieueffectrapportage te doorlopen. In dit kader moet ook een Startnotitie worden gemaakt. De Startnotitie is inmiddels gereed en de initiatiefnemer wil de procedure op korte termijn gaan doorlopen c.q. het initiatief aankondigen.

5b Ecologische Verbindingszone (EVZ) Kleine Aa

In het voorgaande is bij de beschrijving van de verschillende projecten voor het gebied De Heihorsten reeds uitgebreid ingegaan op de effecten voor de integrale gebiedskwaliteit. Een aantal van de beschreven initiatieven en maatregelen levert uit zichzelf reeds een substantiële bijdrage aan het behoud en de versterking van de gebiedskwaliteiten.

Met de realisatie van de EVZ Kleine Aa wordt nadrukkelijk een extra opwaardering van de kwaliteiten van het gebied De Heihorsten bewerkstelligd. De initiatiefnemers van de Golfbaan Strabrechtse Golf zijn bereid om in De Heihorsten (tussen de Dellerweg en de Vaarselstraat over een lengte van twee kilometer) de 'Ecologische VerbindingsZone (EVZ) Kleine Aa' te realiseren. De realisatie van deze ecologische verbindingszone kan worden beschouwd als een extra inspanning om de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van De Heihorsten te versterken. Voorts kan de realisatie van de EVZ Kleine Aa een rol spelen in de eventuele compensatie die door de realisatie van nieuwe toeristisch-recreatieve functies noodzakelijk wordt. Mogelijk kunnen hierbij ook andere partijen (Groepsaccommodatie De Hoof, gemeente Someren, Waterschap Aa en Maas, provincie Noord-Brabant) aanhaken. De mate waarin de realisatie van de EVZ Kleine Aa als compensatie voor andere ingrepen in het gebied noodzakelijk is en welke betrokken partijen hieraan een bijdrage kunnen of moeten leveren, zal met deze partijen in de projectplannen nader worden uitgewerkt.

De bijdrage van de betrokken partijen in het realiseren van de EVZ Kleine Aa kan bestaan uit het aanleveren van een grondpositie, het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de planvorming en inrichting, het geven van beleidsmatige en financiële ondersteuning en het voeren van het beheer en onderhoud.

Wat het Waterschap Aa en Maas betreft, geldt dat de Stuurgroep Reconstructie van het waterschap het verzoek om de EVZ Kleine Aa in de planning naar voren te halen, heeft goedgekeurd. In de planning van het Waterschap Aa en Maas stond de EVZ Kleine Aa in het meest gunstige geval pas na 2008 op de agenda. Concreet betekent dit dat het project bij het waterschap prioriteit krijgt.

Door het Rijk en de provincie Noord-Brabant is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgesteld. Hierbinnen gelden natuurbeschermende maatregelen om de in de EHS gelegen natuurkerngebieden te behouden en te versterken. Om de natuurkerngebieden met elkaar te kunnen verbinden worden Ecologische VerbindingsZones (EVZ's) aangelegd.

Het doel van de EVZ is om verplaatsing van flora en fauna tussen diverse, door de overheid in de EHS aangewezen natuurkerngebieden mogelijk te maken via een natuurlijke en niet onderbroken strook of zogenoemde ecologische stapstenen (stepping stones).

De provincie Noord-Brabant heeft de Kleine Aa gedeeltelijk als EVZ opgenomen in de EHS. In het Provinciale Waterhuishoudingsplan (WHPII) is het beleid voor het realiseren van EVZ's geconcretiseerd. In het Waterbeheersplan II (WBPII) van het voormalige Waterschap De Aa heeft de Kleine Aa de deelfunctie 'ecologische verbindingszone (EVZ)' langs de waterloop gekregen.

Deze EVZ is geschikt voor watergebonden soorten zoals drijvende Waterweegbree en voor verschillende soorten amfibieën. De lijnvormige elementen van struweel langs de beek in dit benedenstroomse gedeelte zorgen voor een geschikte habitat en voor de migratie van struweelvogels. Daarnaast is de EVZ gericht op een leefgebied voor de Heikikker.

Omdat er bovenstrooms vrijwel geen landschapselementen zijn om op aan te sluiten, is het van belang dat er veel en voldoende stapstenen worden aangelegd. Hierdoor zal de kwaliteit van het gebied ook voor andere, meer algemene soorten, toenemen (Ecologische Streefbeelden voor EVZ's, Waterschap Aa en Maas, mei 2005). Binnen het deeltraject Dellerweg-Vaarselstraat loopt de Kleine Aa gedeeltelijk door de EHS. Het betreft hier een concreet begrensd beheersgebied. Hier is het beleid dat er geen aankoopplicht geldt maar dat de natuurdoelen ook via beheersovereenkomsten kunnen worden gerealiseerd.

Voor de Kleine Aa geldt dat vanuit het beleid van het Waterschap Aa en Maas geen functie waternatuur of watersysteembeek op ligt. De Kleine Aa is dus ook niet geprioriteerd voor beekherstel in het kader van de Reconstructie. Dit betekent dat de Europese Kaderrichtlijn Water richtinggevend is. De Kleine Aa dient binnen de EHS duurzaam te worden ingericht conform watertype KRW-R3. Dit staat voor een droogvallende, langzaam stromende bovenbeek op zand. Het natuurdoeltype binnen dit gedeelte van de EHS luidt voor de Kleine Aa dan ook waterloop met natuurvriendelijke oevers.

Stand van zaken december 2006

In de planning van het Waterschap Aa en Maas is de realisatie van de EVZ Kleine Aa vervroegd. Binnen het bestuur van het waterschap is het projectplan voor de Kleine Aa vastgesteld en het voorbereidingskrediet is akkoord. De resultaten van het reeds uitgevoerde Flora en Fauna-onderzoek zijn positief, dat wil zeggen dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit alles heeft tot gevolg gehad dat op 30 augustus 2006 bij het Waterschap Aa en Maas een startoverleg met betrekking tot de EVZ heeft plaatsgevonden. Hierbij zijn Ferdinand ter Schure (Stichting Brabants Landschap), René Dierx (provincie Noord-Brabant; hij zal in het vervolg worden vervangen door Martin Mols), Sjors Hoek (Waterschap Aa en Maas), Hendrik en Harry Swinkels (initiatiefnemers EVZ Kleine Aa) en Joop Peeters en Wil Snellen (gemeente Someren) aanwezig geweest.

Inmiddels is een tweede overleg gepland (januari 2007) waarbij tevens Jan Timmers van de Stichting Archeologisch Samenwerkingsverband aanwezig zal zijn (zie ook project 12). Tijdens deze bijeenkomst komen het inrichtingsplan, compensatie, beheersgebied, kosten en subsidies aan bod. Overigens is ter weerszijden van de Kleine Aa reeds 40 ha in eigendom bij de initiatiefnemers die deze gronden willen inzetten voor beekherstel (EVZ Kleine Aa) in combinatie met landgoedontwikkeling (zie ook project 8).

6 Camping De Kuilen

De plannen voor de afronding van Camping De Kuilen bestaan uit het realiseren van 80 standplaatsen, een groepsaccommodatie van 40 personen en 20 paardenboxen. De procedure om bij de provincie Noord-Brabant hiervoor goedkeuring te verkrijgen, is met goed gevolg afgerond (de provincie heeft een verklaring van geen bezwaar afgegeven). Wat de inpassing van de camping in de omgeving betreft, is sprake van een inrichtingsplan/beplantingsplan dat is gemaakt door Brabants Landschap. De geschetste omvang van Camping De Kuilen is te beschouwen als een eindsituatie. Temeer daar de camping wordt omsloten door andere (toekomstige) activiteiten en voorzieningen.

Toekomstige uitbreidingen zullen alleen kunnen worden gerealiseerd als nieuwe gronden kunnen worden verworven. Als deze mogelijkheid zich voordoet en men nog verder kan en wil groeien, dan zal sprake moeten zijn van compenserende maatregelen in relatie tot natuur en landschap (bijdragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit). Overigens is in de ombouw van minicamping naar volwaardige camping met het genoemde aantal plaatsen, de bestaande intensieve veehouderij beëindigd en zijn de stallen afgebroken met een aantal positieve effecten op het milieu tot gevolg (opheffen stankhinder en ammoniakuitstoot).

Stand van zaken december 2006

Zie het voorgaande.

7 Groepsaccommodatie De Hoof

Groepsaccommodatie De Hoof is een accommodatie voor (middel)grote groepen die De Hoof bezoeken voor congressen, evenementen en workshops. De Hoof biedt kwalitatief goede binnen- en buitenfaciliteiten en beperkte vergaderruimte voor een betaalbare prijs. Op dit moment is sprake van 250 bedden en ruim 20.000 overnachtingen per jaar. De ambitie van De Hoof is het ontwikkelen van low-budget overnachtingsmogelijkheden met kwalitatief goede (recreatieve) voorzieningen. De voorgestane groei moet gestalte krijgen door kwaliteitsverbetering en productvernieuwing:

- Kleinere (en meer) slaapzalen/slaapkamers
- Betere sanitaire voorzieningen
- Meer vergaderruimte
- Meer en kwalitatief goede buitenfaciliteiten
- Bedden voor 400 personen

Om dit te bereiken is het noodzakelijk om te groeien. Het huidige bouwblok is te klein om de bestaande accommodaties voldoende uit te breiden en nieuwe voorzieningen (slaapaccommodatie, buitenruimte/dagrecreatie, parkeerruimte) te realiseren. Naast het feit dat de toekomstplannen niet op het huidige bouwblok kunnen worden gerealiseerd, heeft De Hoof op dit moment geen gronden rondom de huidige groepsaccommodatie beschikbaar. Daarbij komt bij dat de gronden rondom de huidige groepsaccommodatie voor een deel onder de stankcirkels van omringende agrarische bedrijven zijn gelegen, wat uitbreiding in de weg staat. Uitbreiding van De Hoof (slaapaccommodatie, buitenruimte/dagrecreatie, parkeerruimte) is wel mogelijk aan de west- en noordwestzijde van het huidige bouwblok. Dit houdt in dat door de eventuele uitbreiding van De Hoof (als gevolg van stankcirkels en het ontbreken van een grondpositie) een beperkte verdichting van het beekdal van de Kleine Aa plaatsvindt. Dit betekent dat een mogelijke uitbreiding van De Hoof gepaard moet gaan met een goede landschappelijke inpassing. De noodzakelijke gronden voor de uitbreiding van De Hoof kunnen worden gekocht van omringende agrariërs. Bij ontwikkeling van De Hoof zal het oplossen van de lokale problematiek (parkeren, gebruik van de buitenruimte) voor de gemeente Someren nadrukkelijk een randvoorwaarde zijn.

Stand van zaken december 2006

Inmiddels is De Hoof er in geslaagd om de gronden tussen het bedrijf en de Kleine Aa te verwerven. De gemeente Someren heeft bij deze koop bemiddeld en heeft hierbij tevens een aantal randvoorwaarden gesteld aan de inrichting en het gebruik van de gronden door De Hoof. Door het verwerven van deze gronden kan de uitbreiding van De Hoof naast het bestaande bedrijf en parallel aan het bestaande bebouwingslint plaatsvinden; er is dus geen sprake van verdichting van het beekdal van de Kleine Aa, hetgeen bij de oorspronkelijke bedachte oplossing (zie ook de Gebiedsvisie De Heihorsten) wel het geval zou zijn geweest.

De randvoorwaarden die de gemeente Someren heeft gesteld aan de inrichting en het gebruik van de door De Hoof verworven gronden en waarmee De Hoof heeft ingestemd, zijn de volgende:

- Uitbreiding van het bestaande aantal bedden (extra accommodatie) dient op het huidige bouwblok plaats te vinden
- Het verworven perceel kan worden gebruikt als recreatieve buitenruimte
- Het verworven perceel moet worden gebruikt om het parkeerprobleem op te lossen
- Waar de eigendommen van De Hoof zich uitstrekken tot de Kleine Aa, dient De Hoof bij te dragen in het beekherstel van de Kleine Aa (ontwikkeling EVZ)

Uit een recente brief van Groepsaccommodatie De Hoof aan de provincie Noord-Brabant komt echter naar voren dat de oorspronkelijke uitgangspunten voor de gewenste uitbreiding inmiddels iets zijn gewijzigd. In hoeverre deze aangepaste plannen nog passen binnen het gemeentelijk en provinciaal beleid moet nader worden beoordeeld.

8 Landgoederen

Op drie locaties binnen De Heihorsten is sprake van plannen voor landgoedontwikkeling (zie ook figuur 2 op blz. 11):

- zone langs de Provinciale weg tussen de Recreatieve Poort en Restaurant 't Weekend
- een locatie aan de oostzijde van de Hollestraat (tussen De Hoof en de Vaarselstraat aan de oostzijde van De Heihorsten)
- aan de zuidzijde van de Peelrijtweg (grenzend aan het gebied waar de golfbaan is geprojecteerd en gekoppeld aan de Peelrijt)

Nieuwe landgoederen dragen bij aan de realisatie van nieuwe natuur- en landschapselementen en dus aan de kwaliteitsverbetering van het buitengebied. Afhankelijk van de ligging van de landgoederen (RNLE, struweelvogelgebied, beekdal) zullen eisen aan de inrichting van de landgoederen worden gesteld (afstemming van de inrichting, de functies en de beplanting op de habitateisen van de te beschermen soorten in het gebied zoals struweelvogels).

De landgoederen kunnen bijdragen aan het versterken van de landschappelijke en recreatieve functie van het buitengebied omdat de landgoederen voor een groot deel openbaar toegankelijk moeten zijn. De landgoederen dragen als zodanig bij aan de gewenste toeristisch-recreatieve ontwikkeling van De Heihorsten. Met betrekking tot de planvorming en de realisatie van de landgoederen geldt dat hiervoor de provinciale notitie over landgoederen uitgangspunt is.

Stand van zaken december 2006

De landgoederen die binnen de Heihorsten zijn opgenomen, zullen op basis van hun ligging in het gebied, landschappelijk, visueel-ruimtelijk en functioneel verschillend van karakter zijn. Het landgoed langs de Provinciale weg is onderdeel van project 2 en kan in de uitwerking worden gekenmerkt door bos, heide en waterzuivering (helofytenfilter). Het landgoed heeft een oppervlakte van 23 ha. Hiervan is 3 ha gereserveerd voor vier wooneenheden. De overige 20 ha zijn gereserveerd voor nieuwe natuur. Dit gebied is openbaar toegankelijk.

Het landgoed langs de Hollestraat maakt deel uit van het gebied dat wordt benut voor het realiseren van de ecologische verbindingzone langs de Kleine Aa (project 5b). Dit landgoed kan in de uitwerking worden gekenmerkt door gradiënten (hoog-laag, droog-nat, open-dicht) en de (functionele) relatie met de Kleine Aa. Het landgoed beslaat een oppervlakte van 40 ha. Hiervan wordt 4 ha gereserveerd voor acht wooneenheden langs de Hollestraat. De overige 36 ha zijn gereserveerd voor nieuwe natuur; de EVZ Kleine Aa maakt hier onderdeel van uit. De 36 ha nieuwe natuur zijn openbaar toegankelijk.

Voor beide landgoederen geldt dat ze onderdeel zijn van projecten (respectievelijk de projecten 2, 5a en 5b) die als gevolg van het ontwikkelen van (rode) toeristisch-recreatieve functies ook voor het realiseren van (groene en blauwe) compensatie aan de lat staan. In overleg met de provincie Noord-Brabant zal de meerwaarde van het gehele project De Heihorsten worden bepaald (natuur, landschap, water, milieu) en zal tevens worden vastgelegd welke compenserende maatregelen noodzakelijk zijn en welke gebieden hiervoor moeten worden aangewend en ingericht.

Het landgoed ten zuiden van de Peelrijtweg maakt in landschappelijke, visueel-ruimtelijke en functionele zin onderdeel uit van de golfbaan. In de uitwerking wordt dit landgoed gekenmerkt door bos, struweel, natuur en waterberging. Over dit landgoed kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt. Het landgoed is buiten het Projectlocatiegebied Recreatie gelegen. Het is echter de bedoeling om het landgoed onderdeel van De Heihorsten te maken. Op dit moment is het mogelijk om op de gronden waar het landgoed is geprojecteerd, glastuinbouw te ontwikkelen. Deze ontwikkeling is niet gewenst. Een initiatief voor het ontwikkelen van een landgoed wordt daarom toegejuicht maar wel binnen enkele randvoorwaarden.

In landschappelijk en visueel-ruimtelijk opzicht wordt het landgoed onderdeel van De Hei-horsten c.q. de beplanting van de golfbaan. Het landgoed ten zuiden van de golfbaan beslaat een oppervlakte van 11 ha. Hiervan is 2 ha gereserveerd voor drie wooneenheden en 9 ha voor nieuwe natuur (en openbaar toegankelijk). Binnen deze 9 ha is 5 ha gereserveerd voor waterberging. In functionele zin draagt het landgoed dus bij aan de mogelijkheden voor waterberging (circa 5 ha) zoals die ook in de golfbaan worden opgenomen (circa 25 ha).

9 Vlindertuin

De Stichting Someren Natuurlijk! wil in de gemeente Someren een Vlindertuin realiseren. De gemeente Someren en de stichting profileren zich steeds meer met de (afbeelding van de) vlinder. De Stichting Someren Natuurlijk! heeft contact opgenomen met de Vlinderstichting en het IVN om te komen tot een programma van eisen met betrekking tot de Vlindertuin (ook wel insectentuin of drachtplantentuin genoemd).

De locatie van de Vlindertuin is reeds gevonden. Het betreft een strook grond die eigendom is van de gemeente Someren en die gelegen is tussen de Recreatieve Poort en het verenigingsgebouw van de Bijenvereniging Ambrosius, langs het wandelpad dat van de Recreatieve Poort naar het Keelven loopt. Het inrichten van deze strook grond als Vlindertuin (onderdeel van de EHS) betekent een opwaardering van de huidige bosstrook waarvan de huidige waarde (aanwezige beplanting, structuurvariatie) beperkt is. Overigens hoeven voor het ontwikkelen van de Vlindertuin geen bomen te worden gekapt. Aanwezige bomen kunnen in de Vlindertuin worden opgenomen.

De gemeente Someren wil de grond voor de realisatie van de Vlindertuin ter beschikking stellen. Samen met andere betrokken partijen (Vlinderstichting, IVN) gaat de Stichting Someren Natuurlijk! bepalen op welke wijze de planvorming en realisatie ter hand kan worden genomen. De stichting is trekker van de Werkgroep Vlindertuin.

Er is sprake van een duidelijke relatie tussen de Recreatieve Poort/Bezoekerscentrum enerzijds en de voorzieningen en activiteiten die in de nabijheid van de Recreatieve Poort aanwezig zijn of worden gerealiseerd zoals de Vlindertuin, Bijenvereniging Ambrosius, het Arboretum, het Keelven, de helofytenfilters en het bos- en heidegebied langs de Provinciale weg anderzijds. Deze voorzieningen en activiteiten passen bij elkaar en op de locatie waar ze integraal worden ontwikkeld. In het Bezoekerscentrum kan informatie worden gegeven over de genoemde voorzieningen en activiteiten in de directe omgeving. Anderzijds kunnen deze voorzieningen ook gebruik maken van de faciliteiten van de Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum (parkeren, horeca, sanitaire voorzieningen, informatie).

Stand van zaken december 2006

In eerste instantie stond de provincie Noord-Brabant niet positief tegenover het initiatief om in de EHS een vlindertuin te realiseren ('een vlindertuin is geen natuur en belemmert de rust en ruimte die noodzakelijk is voor de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden'). Na een bezoek aan de beoogde locatie, intern overleg bij de provincie Noord-Brabant en het aangeven door de Stichting Someren Natuurlijk! van de voorgestane inrichting van de vlindertuin, kan de provincie Noord-Brabant instemmen met de vlindertuin op de oorspronkelijke locatie. Dit echter onder de voorwaarde dat het definitieve inrichtingsplan van de vlindertuin samen met de provincie Noord-Brabant wordt ontwikkeld. Over de reeds opgestelde randvoorwaarden voor de vlindertuin, kan het volgende worden vermeld.

Vlindertuin De Heihorsten

De Stichting Someren Natuurlijk! wil een vrij toegankelijke vlindertuin realiseren waar een breed en jong (kinderen!) publiek kan wandelen en middels een 'natuurleerpad' wordt geïnformeerd over vlinders en de vlinders ook daadwerkelijk kan zien (afhankelijk natuurlijk van seizoen, weersomstandigheden en/of soort). Het 'natuurleerpad' kan worden vormgegeven middels een wandelpad van gesnipperd inlands snoeihout waarlangs middels kleine bordjes informatie over flora (bomen, struiken, planten) en fauna (eitje, rups, vlinder, andere insecten, vogels) wordt aangeboden.

De informatie in de vlindertuin kan beperkt zijn; in het Bezoekerscentrum langs de Provinciale weg kan meer uitgebreide informatie over de natuurkringloop van vlinders en over andere flora en fauna worden geëxposeerd. De vlindertuin en het Bezoekerscentrum hebben samen primair een educatieve functie (informatie, excursies). Het Bezoekerscentrum heeft ook een (dag)recreatieve functie.

Wat de inrichting van de vlindertuin betreft, is bij voorkeur sprake van een zo natuurlijk mogelijke bosstrook met enig reliëf en een afwisseling van droge en meer natte delen. Er kan sprake zijn van een natuurlijke afscheiding van het overige bosgebied middels een houtwal of hagen (of een combinatie daarvan). De bomen, struiken en planten die in de vlindertuin aanwezig moeten zijn, moeten inheems zijn. Een gezond biotoop met voldoende structuurvariatie vergroot de kans op een grotere biodiversiteit hetgeen een grote verscheidenheid in vlinders, andere insecten en vogels tot gevolg kan hebben. De leefbaarheid voor de vlinders kan worden geoptimaliseerd door mogelijkheden te bieden voor het vergaren van voedsel (nectar in divers samengestelde bloemenmengsels), het leggen van eitjes (op waardplanten), schuilgelegenheid en overwinteringsplaatsen. Zonder overleving immers geen eitjes, geen rupsen en geen vlinders. De algehele inrichting van de vlindertuin moet zo natuurlijk mogelijk zijn. De beplanting is inheems. Het 'natuurleerpad' slingert door de vlindertuin en langs het pad wordt op een aantal plaatsen informatie over flora en fauna geboden. De vlindertuin wordt zo onderhoudsarm mogelijk ontwikkeld.

10 Gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten

In het buitengebied van de gemeente Someren vinden verschillende reguliere en incidentele (recreatieve) activiteiten plaats. Een inventarisatie van de (recreatieve) activiteiten in het gebied De Heihorsten en de activiteiten die eventueel van elders in de gemeente Someren zouden kunnen worden ondergebracht, wijst uit dat er behoefte is aan een multifunctioneel terrein. Op een dergelijk terrein kunnen diverse reguliere en incidentele activiteiten worden gebundeld. Genoemd kunnen worden:

- Politiehondenvereniging De Trouwe Helper (nu gevestigd aan de Kempenweg)
- Stichting hondensport 't Appèl (nu tijdelijk gevestigd aan de Ter Hofstadlaan)
- Modelvliegclub de Valken (Zomervenweg)
- Hippische sport (Menclub Lierop-Someren)
- .....

Alhoewel er verschillende locaties mogelijk zijn voor de realisatie van een terrein voor buitenactiviteiten lijkt de ontwikkeling van een dergelijk terrein in de nabijheid van andere (recreatieve) activiteiten in De Heihorsten of in de onmiddellijke nabijheid van Natuurmuseum De Donck en langs de Provinciale weg een wenselijke en haalbare optie. In dit gebied zijn reeds twee accommodaties voor methodisch jeugdwerk gelegen, is het schietterrein van Gilde St. Joris gevestigd en ligt een volkstuintencomplex.

Aansluitend aan het gebied ten westen van Natuurmuseum De Donck zou een gedeelte van de gronden van de familie Swinkels (initiatiefnemer van de project 5a en 5b) kunnen worden gekocht om er een multifunctioneel terrein voor buitenactiviteiten te kunnen realiseren. De ontsluiting van het terrein zou kunnen verlopen via de bestaande Einhoutsestraat. De inrichting zou moeten bestaan uit een in de omgeving ingepast terrein (oppervlakte circa 1 ha) met beperkte parkeerruimte en een multifunctioneel gebouwtje waarin een vergaderruimte, sanitaire voorzieningen (toiletten, kleedruimte) en bergruimte aanwezig zijn.

De gemeente Someren wil op deze wijze een aantal verspreid in het buitengebied voorkomende activiteiten concentreren en inpassen op een goed bereikbare locatie langs de Provinciale weg. Dit betekent dat deze activiteiten elders uit het buitengebied verdwijnen waardoor de verspreide ligging van relatief kleinschalige voorzieningen wordt opgeheven en de 'versnippering' in het buitengebied wordt tegengegaan.

Stand van zaken december 2006

Er heeft overleg plaatsgevonden tussen de gemeente Someren en de familie Swinkels over een terrein met een oppervlakte van ongeveer 1 ha langs de Provinciale weg. De familie Swinkels is bereid om het terrein aan de gemeente Someren te verkopen om er een gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten in te richten. Het was de bedoeling om hier ook Modelvliegclub De Valken te huisvesten. Deze club heeft nu een locatie in gebruik die tegen het bosje van het Zomervan (onderdeel van de EHS en onderdeel van de RNLE Kempische Be-ken) is gelegen. Deze locatie maakt in de toekomstige situatie onderdeel uit van andere planinitiatieven (de projecten 2 en 5a). De gemeente Someren wil de locatie voor Modelvliegclub De Valken buiten de EHS en buiten de RNLE leggen maar het huidige streekplan geeft geen handreiking om Modelvliegclub De Valken te verplaatsen. De provincie Noord-Brabant heeft aangegeven dat, indien er sprake is van een netto verbetering, er van het streekplan kan worden afgeweken om aan de verplaatsing mee te werken.

Voor de Modelvliegclub De Valken zal overigens, mede op aandringen van de club zelf, een andere locatie moeten worden gezocht omdat het gemeentelijk terrein voor buitenactiviteiten te dicht bij de Provinciale weg is gelegen.

11 Recreatieve routes

Voor de uiteindelijke inrichting en het gebruik van het gebied De Heihorsten zijn de recreatieve zonering en de bestaande en nieuwe recreatieve routes van belang. Voor het gebied zijn het fietsknooppuntensysteem en het ruitersknooppuntensysteem reeds gereed (SRE). Ook zijn een mountainbikeroute en een paardenmenroute aanwezig. Het wandelknooppuntensysteem is in voorbereiding. Dit vormt voor het SRE de basis voor aanvullende themaroutes in het gebied De Heihorsten. In een later stadium, als er definitief duidelijkheid bestaat over de inrichting van het gebied zal nader moeten worden bepaald welke invloed de ontwikkeling en herinrichting van het Projectlocatiegebied Recreatie heeft op de bestaande zonering en routing en op welke wijze deze mogelijk moeten worden geoptimaliseerd. Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn de bereikbaarheid van de verschillende voorzieningen en activiteiten en het gebruik hierbij van bestaande wegen, paden en routes. Op dat moment kan met het SRE worden overlegd over eventuele financiële bijdragen van het SRE aan het optimaliseren van de zonering en de recreatieve routes door De Heihorsten.

Stand van zaken december 2006

Bij het uitwerken van de plannen en het maken van de (definitieve) inrichtingsplannen zal met de bestaande routes rekening worden gehouden maar zullen door de transformatie van het gebied ook bestaande routes moeten worden aangepast en nieuwe routes/verbindingen kunnen worden gerealiseerd. De openbare toegankelijkheid en ontsluiting van De Heihorsten is hierbij een belangrijk uitgangspunt. De Recreatieve Poort en het Bezoekerscentrum vervullen hierin een belangrijke functie (verzamel- en vertrekpunt, informatie, documentatie).

De volgende randvoorwaarden worden door de gemeente Someren gesteld met betrekking tot de recreatieve verbindingen:

- Behoud van de aanwezige routes (eventueel aanpassen als gevolg van de initiatieven)
- Handhaven/realiseren van verbindingen tussen de kern Someren en de Strabrechtse Heide (dit betekent dat de planinitiatieven langs de Kleine Aa (beekherstel, waterberging, waterzuivering) en de Peelrijt (golfbaan, verblijfsrecreatie, waterberging en waterzuivering) geen barrière mogen vormen)
- Realiseren van een recreatieve route (wandelen, fietsen) langs de Kleine Aa

12 Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie

Het gebied De Heihorsten is te beschouwen als een karakteristiek dekzandlandschap met buurten, verspreid gelegen hoeven, archeologische relictten en cultuurhistorische ontginningssassen en -patronen en een kleinschalig wegen- en verkavelingspatroon.

Met name de relatie tussen de gehuchten en buurten en de aangrenzende beekdalen zou moeten worden versterkt. Dit kan middels differentiatie in het landgebruik, natuurontwikkeling, herstel van beplanting en hakhoutwallen langs de wegen en herstel van de toegankelijkheid van de beekdalen. Het spreekt voor zich dat in geval van ingrepen in de beekdalen van de Peelrijs en de Kleine Aa (natuurontwikkeling, waterzuivering en waterberging) cultuurhistorisch en archeologisch onderzoek noodzakelijk is. In het Bezoekerscentrum van de Recreative Poort kan informatie over het ontstaan en de geschiedenis van het landschap worden aangeboden.

De Heemkundekring De Vonder is van mening dat voor het gebied De Heihorsten een Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie moet worden opgesteld. Het opstellen van een dergelijk plan moet een onderdeel vormen van de Gebiedsvisie De Heihorsten en door de gemeente Someren worden vertaald naar het bestemmingsplan. De Heemkundekring De Vonder heeft het volgende stappenplan opgesteld:

- Bepalen van de begrenzing van het plangebied op basis van historisch-geografisch onderzoek (Heemkundekring De Vonder en gemeente Someren)
- Opstellen Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie (Heemkundekring De Vonder i.s.m. derden)
- Selectie van haalbare onderdelen en elementen en opdrachtformulering (Heemkundekring De Vonder, gemeente Someren, IVN, betrokkenen en belanghebbenden)
- Uitvoering en opname in het gemeentelijk bestemmingsplan (Heemkundekring De Vonder, gemeente Someren, IVN en derden)

Met name in de relatie tussen de cultuurhistorische en archeologische waarden van het gebied en het realiseren van de onderdelen van de gebiedsvisie, liggen mogelijkheden om een meerwaarde voor de (integrale) kwaliteit van het gebied te realiseren. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het integreren van de historische onderdelen van het landschap (landschappelijke elementen en patronen) in de bestaande en nieuwe initiatieven. Het opstellen van een Ontwikkelings- en Uitvoeringsplan Cultuurhistorie en Archeologie vormt hiervoor een belangrijke bron van informatie.

Stand van zaken december 2006

Met betrekking tot cultuurhistorie en archeologie heeft op 21 september 2006 in Someren een workshop plaatsgevonden. Hierbij waren vertegenwoordigers van de Stichting Archeologisch Samenwerkingsverband Helmond en Omgeving (Jan Timmers), Heemkundekring De Vonder (Ria Berkvens), Staatsbosbeheer (Klaas van der Laan), IVN Someren (Riet Harel), Reconstructiecommissie De Peel (voorzitter Henk Hendriksen), Projectbureau Belvédère (Sandra Greeuw en Bart Dingemanse), bewoners van het gebied (Hendrik Swinkels, Piet van de Bogaert) en de gemeente Someren (Gerard Lomans, Wil Snellen, John Jansen) aanwezig.

De workshop stond in het teken van het benutten en versterken van de cultuurhistorische en archeologische waarden binnen de landschappelijke en ruimtelijke opgaven in De Heihorsten. Er is gesproken over waarden in het gebied, knelpunten en kansen. Duidelijk is immers dat inrichting en vormgeving met respect voor cultuurhistorie en archeologie de kwaliteit van het gebied behoudt en de identiteit van De Heihorsten versterkt. Inmiddels is besloten om twee zaken op te pakken (met medewerking van een aantal deelnemers aan de workshop):

- Starten met een archeologisch vooronderzoek voor het gebied, volgens de richtlijnen van de provincie Noord-Brabant
- Starten met het concreet inventariseren en vastleggen van de cultuurhistorische waarden in het gebied

Jan Timmers van de Stichting Archeologisch Samenwerkingsverband Gewest Helmond en Omgeving en de gemeente Someren zijn hierbij de initiatiefnemers.

13 Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen

Reeds enige jaren geleden is binnen de gemeente Someren het Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen opgesteld. In dit plan is voor het gebied De Heihorsten een aantal gemeentelijke acties opgenomen. Deze acties hebben met name betrekking op de beekdalen van de Peelrijt en de Kleine Aa.

Projecten voor waterberging, waterconservering en het verbeteren van de waterkwaliteit worden in het gebied van De Peelrijt beleidsmatig ondersteund. Tevens bestaat het voornemen om in het gebied ten noorden van de Peelrijtweg meer landschapselementen aan te leggen om zo ook de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied te versterken. Op de lager gelegen gronden zijn singels en poelen het meest op hun plaats. Op de hogere gronden kunnen bosjes worden aangelegd als uitbreiding op bestaande bosjes en ter inpassing van agrarische en recreatieve functies.

In het gebied van de Kleine Aa is het van belang om de aardkundige waarden te behouden. Aantasting van deze waarden is altijd onomkeerbaar. De gemeente Someren heeft een taak in de bescherming en de versterking van deze waarden (bestemmingsplanvoorschriften, aanlegvergunningen, voorlichting). Voorts is het van belang dat het beekdal intact en herkenbaar blijft (geen bebouwing in het beekdal, herstellen en ontwikkelen van moerasjes en poelen, aanbrengen van kavelgrensbeplantingen). De gemeente Someren wil de aanleg van landschappelijke elementen ondersteunen als onderdeel van projecten (beleidsmatig en financieel) en tevens versnellen.

Stand van zaken december 2006

De gemeente Someren wil mede op basis van haar Ontwikkelingsplan Landschappelijke Elementen het gehele gebied De Heihorsten optimaal inrichten voor struweelvogels. Dit aspect moet voor de gemeente Someren ook onderdeel worden van het regionale Landschapsontwikkelingsplan dat nu in bewerking is. Hieraan zullen ook geldstromen (subsidies) zijn verbonden. Overigens is de gemeente Someren van zins om bij ingrepen in het buitengebied (uitbreiding van woningen, stallen, recreatieve functies) een opslag op de gronduitgifteprijs toe te passen ten behoeve van maatregelen voor natuur en landschap erfbeplanting, landschappelijke inpassing, wegbeplanting, kavelgrensbeplanting, etc. Dit alles onder de projectnaam 'De Groene Woonkamer'.

Met betrekking tot de Heihorsten moet nog opgemerkt worden dat het meest westelijke en het meest oostelijk gedeelte van de Heihorsten in het Reconstructieplan voor de intensieve veehouderij is aangemerkt als extensiveringsgebied. Het middengebied van De Heihorsten is bestempeld als verwevingsgebied. Binnen de randvoorwaarden die het Reconstructieplan stelt, kan de intensieve veehouderij zich in het verwevingsgebied in De Heihorsten ontwikkelen. Overigens is in het kader van de planinitiatieven in De Heihorsten met alle agrariërs in het gebied gesproken over hun toekomstplannen enerzijds en de toeristisch-recreatieve initiatieven anderzijds. Hieruit is gebleken dat beide ontwikkelingslijnen elkaar binnen De Heihorsten niet hinderen.